National Library Bibliothèque Nationale
MAY 17 1977
PERIODICAL SECTION
SECTION DES JOURNAUX

NATIONAL LIBRARY
Order Section. Ref.56231
395 Wellington Str.
OTTAWA. Ont. K1A0N4

B103/E/4/41

030523
D.T.A.N.D.
FILE
REFER TO
MAY 9 1 02 PM '77

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ● Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $20.00, 6 k. $11.00, 3 k. $7.00. USA-sse: 1 a. $21.00, 6 k. 11.50, 3 k. $7.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75.

Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber .35¢. Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.50, tekstis $3.25, kuulutuste küljel $3.00.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ● Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 17 (1420) 1977 — REEDEL, 29. APRILLIL — FRIDAY, APRIL 29 — XXVIII aastakäik

ÜLIÕPILASTE PROTESTI-MEELEAVALDUS TARTUS

Erilennukid tõid kohale KGB-mehi. — Sõjaväeüksused häireseisundis

STOKHOLM (EPL) — Hilinemisega on nüüd Rootsi jõudnud üksikasjalik kirjeldus spontaansest üliõpilasmeeleavaldusest Tartus, mis toimus 3. detsembril möödunud aastal. Rapordi kirjutaja, kes ilmselt on sündmuse juures olnud, kirjeldab sündmuse kulgu, miilitsavõimude katseid üliõpilasi laiali ajada meelitustega ja hirmutamistega kui ka võimude katseid hiljem parteiajalehes „süütuks" seletada, kuigi ilmne oli, et „plahvatus" tekkis poliitilisest survest ja inimlike elutingimuste viletsusest.

7. detsembril 1976 ilmus Tartu parteikomitee ajalehes „Edasi" repliik, mis kandis pealkirja „Heliplaadiõhtu lisanditega". Selles võib lugeda järgmist:

„Asi sai alguse õhtust EPA klubis. Põllumajandusakadeemia ja ülikooli peahoonesse ning üliõpilasühiselamutesse riputatud kuulutused kutsusid:

3. dets. kell 21.00 EPA klubis, disco, suurim show EPA ajaloos".

Kes noortest oleks tahtnud sellest ajaloolisest vaatemängust ilma jääda? Ettenägelikumad varusid endale pääsmed eelmüügil EPA komsomolikomiteest. Vahetult enne algust müüdi klubi kassast (35 minuti jooksul) ligi 200 pääset. Siis leiti mõõt täis olevat ja klubi uksed suleti. (Teatavasti mahutab EPA klubi hädavaevu sadakond külalist!)

Need, kes ukse taha jäid, tundsid end petetuna, eriti muidugi need, kellel oli eelmüügilt pilet. Sissepääsuvõimalusi hakati otsima omal käel, prooviti jõudu ukse kallal. Mitte vähem petetuna tundsid end ka sissepääsenud, kui selgus, et „suurim show EPA ajaloos" jääb ära (kava oli liiga mannetu) ja kõik piirdub vaid plaadimuusika kuulamisega. Reklaam aga kuulutas samas klubi uksel endistviisi suurimat show'd.

Piduperemehed — EPA klubi juhatus. TRÜ ja EPA taidlejad ei suutnud üleskõetud meeltega publikut (vahepeal laialipaisatud uksest tuli niigi pingul saali järjest lisa) maha rahustada. Puhkeõhtu otsustati ära jätta.

Siis alles pääses valla! Muusikamehi ja klubi juhtkonda ähvardas omakohus. Kohale kutsuti miilits. Enamjagu noori võttis aru pähe, kuid uljaspead, mõnel pudelijulgust juures, hakkasid klubi ümber tralli lööma ja kui sellest väheks jäi, mindi linna mööda ringi ulama . . ."

Nõndaviisi üritas 3. detsembri sündmusi Tartus kujutada valitseva rezhiimi esindaja. Et teada saada, mida see „ulamine" endast tegelikult kujutas, anname sõna mõnedele „ulajatele", kes Tartus noorsoo detsembritormile ise kaasa elasid. Nende jutt kõlab hoopis teisiti.

TSENSUUR KEELAS ÄRA

Ettenähtud show-programmi keelas ära tsensuur, ja seda mitte kava mannetuse pärast, nagu väidetakse „Edasis", vaid programmi teravuse ja selles sisalduvate poliitiliste nükete pärast. Programmi asemel pakuti plaadimuusikat, ja seegi lõpetati peatselt.

Nõrdinud ja protestivaid noori kutsuti klubist (see asub Toome nõlvakul) välja ajama miilitsad, kes paistsid silma jõhkra käitumisega. Tudengite pahameel pöördus nüüd nende vastu, miilitsamehed haarati ringi, nende ümber tantsiti ja lauldi „kes aias, kes aias, võmmionu aias".

Miilitsad ähvardasid: „Kui te pidu ei lõpeta ja kohe laiali ei lähe, paneme teid kõiki masinatesse ja viime ära". Kohale saabuski lisaks 3 miilitsaautot. Nende ümber tehti ringmängu, autode pihta lendas pudeleid ja telliskive. Samal ajal alustas Toome nõlvale kogunenud tudengiterühm laulu: „Mu isamaa on minu arm . . ."

Noorte otsustavusest kohkunud miilitsad tõmbasid oma masinad klubi õuest tagasi. Tudengite hulgast kostis hõikeid „Meie võit!?"

Ootamatu edu ja oma jõu tunnetus tiivustas endasi minema, tunti vajadust sellest teistelegi teatada ja neid kaasa tõmmata. Noortesumm valgus allalinna. Raekoja platsil tehti peatus, kostis mõte teha tagantjärgi keelatud üliõpilaspäevad ning kutsuda tudengid kõigist üliõpilasinternaatidest välja.

Nii sündiski. Meeleavaldajad marsisid üle jõe, haarasid kaasa sealsetest EPA ja TRÜ ühiselamutest tu-

(Järg lk. 3)

ÜLEMAAILMNE EESTI SÕJAMEESTE KESKUS ÜLETOOMISEL KANADASSE

Muudatus EVL esimehe kohal USA-s

Hartfordis, Conn. äsja peetud USA Eesti Vabadusvõitlejate Liidu aastakoosolekul astus 11 a. järjest meis ülesannetes olnud end. lendurohvitser Gerh. Buschmann'i asemele Ülemaailmse Eesti Sõjameeste Keskuse praegune esimees Ylo Anson, kolonelleitnant USA armee reservist. Viimane märkis, et keskuse juhatuse asukoht praeguste meeleolude kohaselt hakkab rotatsioonikorras liikuma ja tõenäolikult astub juba lähemal ajal tegevusse Kanadas. Liidu inglisekeelne nimi — Legion of Estonian Liberation, Inc. on mõni aeg tagasi ja võibolla ka praegu kedagi häirinud kui „liiga sõjakas" ja eestlasile on soovitatud seda vastavalt muuta. Küsimus oli arutusel mõttevahetuse korras ja selgitust andis liidu juhatusliige E. Vallaste. Kõneleja ise ja enamus esinduskogust sõna võtnuid ei pooldanud nime muutmist.

Liidu juhatuse isikulises koosseisus oli peale esimehe veel mõningaid muudatusi. Uutena tulid sisse Elmar Uus USA res. lendurmajor, kes töötab ka Eesti Leegioni ajalooküsimuste komisjonis, Ivar Kesse, Elmar Koppel ja Ferd. Tammann Lakewoodi ühingust. Dramaatiliseks kujunes aga asjaolu, et viimane, kes on Lakewoodi Eesti Võitl. Üh. esimees, teatas valimiste järele oma lahkumisest kuna ta on surve all. F. Tammanni, kellele ERKÜ esimees oli nelja isiku juuresolekul kinnitanud oma kokkusaamisest (1. a. sügisel) okup. Eestist väliseestlastega „kultuurisidemete" arendamise komiteesse kuuluva G. Ernesaksaga j.m., mille alusel Lakewoodi EVÜ tegi valju protesti ja arupärimise liidu juhatusele, on — nagu hiljem selgus, ähvardatud teha „pihuks ja põrmuks" ja „mittemillegiks enam Lakewoodis" kui ta julgeb nõuda selgituse avaldamist ühelt New Yorgi eesti ajalehelt, nagu ta esinduskogus kõneles. F. T. nimelt ütles seal, et olnud fakte on tahetud pressis teha olematuks ja teda on asetatud koos LEÜ-ga „valetaja" seisukorda. Ta nõudis, et vastav ajaleht peaks avaldama asjade õige käigu. Sellega USA eestlaskond lõpeks teaks, mis tegelikult sündis. Tema protestiks teostatud tagasiastumise tõttu loeti juhatuse koosseisu tulevaks hääletustulemusilt järgmine isik — kelleks oli R. Tralla Mich. ühingust. Liidu uude juhatusse valiti vanadest Y. Ansoni ettepanekul G. Buschmann, E. Vallaste, M. Kari ja E. Ojandu. Vanadest ei saanud tarvilist häältearvu dr. E. Rubel, kes ennast viimaseaegselt viis avalikkuse ette rohkete rünnakutega E. V. valitsus eksiilis vastu. Uue koosseisu juures on liidu juhtimiskeskus libisenud välja senisest Washington-Baltimore ruumist. Esimees ja eraldi valitud laekur E.

(Järg lk. 2)

Toronto Eesti Meeskoor asub kojureisile Montrealist. Ärasõitjaid ja saatjaid „Windsor" hotelli ees bussi ootamas. Vasakult — dr. O. Härm, Dagmar Kokker (seljaga), T.E.M. koorijuht Harri Toi, M.E.M.S. koorijuht Eerik Kokker (H. Haameri taga), M.E.M.S. esimees E. Aser, laulumehi ja naispere. Lähemalt lk. 4) Foto — O. Haamer

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS VAJAB KASVAMIST SUUREMATE TOETUSTE ANDMISEKS

Kogutakse makuvabu annetusi ja pärandeid

Eesti Sihtkapital Kanadas ei näe ette suuremate toetuste andmist käesoleval tegevusaastal, kui ei laeku ettenägematuid annetusi, selgus kol. a aastat tegutsenud organisatsiooni peakoosolekul, kus esimeheks valiti tagasi Hans Lupp ja juhatusliikmeteks Kaius Meipoom ja Harald Teder.

Eesti Majas peetud koosolekul, mida juhatas esimees, nenditi sihtkapitali pidevat kasvu ja tõsteti eriti välja aiandusteadlase A. Haavaniit'i ja Rahel Olbrei-Kompuse panust. A. Haavaniidu viimane $5.500 suurune annetus moodustab koos eelmistega nüüd juba $16.500 suuruse põhikapitali, mille dividendid on mõeldud eestluse sihtide taotlemiseks laiemas ulatuses. Rahel Olbrei-Kompus andis välja oma kadunud abikaasa Hanno Kompuse töödekogu, milles laekunud summad lähevad temanimelisse mälestusfondi kujutavkunsti edutamiseks. Teatavasti on ESK seadusepärane

õigus oma annetus- või pärandussumma vastu välja anda tõendit, mis võimaldab mahaarvamist tulumaksu osas. Samuti on ESK tehtud pärandussummad vabastatavad Ontario pärandimaksust.

Nagu esimees oma tegevusaasta ülevaates märkis, on neid võimalusi ilmselt paljud kasutatud, sest ESK tehtud testamentide arv on teadaolevail andmeil üsna märkimisväärne.

Laekur H. Mäeste aruandest selgus, et annetusi oli möödunud tegevusastal sihtkapitalile laekunud $8.460.—, liikmemakse $82.00 ja hoiuste intresse $767.17. Toetusi on aasta jooksul jagatud $2.920.— ja koos asjaajamiskuludega väljaminekuid kokku $3.446.31, jättes ülejääki $5.862.86. Ülejääk 1975 aastast oli $10.905.69 ja varanduse seis praegu $16.768.55.

Eelarves on ette nähtud annetusi $10.000 ja toetusteks kavatsetakse anda $5000.—.

Suurema osa tegevusaasta tuludest loodab Eesti Sihtkapital Kanadas saada annetussummadest, mis antud kas täielikult sihtkapitali käsutusse dividendidest toetuste tegemiseks või seotud erisoovidega nende suunamiseks eestluse tegevusaladele.

Tegevuskava näeb ette selgitustöö jatkamist testamendi tegemise vajadusest, et meie rahvuslikud varad ei läheks kaotsi, samuti selgitada töösturitele ja ärimeestele vajadust suunata toetusi ESK kaudu meie ühiskonna teenistusse summade arvel, mis läheksid muidu maksudena otseselt riigile.

Juhatus jagas oma ametid: esimees — Hans Lupp (valitud peakoosolekul), abiesimees — Kaius Meipoom, sekretär — Harald Teder, laekur — Henn Mäeste, ametita liikmed — Voldemar Ernesaks ja Andres Taul.

Välisrevidendiks on Toivo Kõhelik. Toetuste komiteesse kuuluvad: Voldemar Ernesaks, Regina Heinar, Ilmar Heinsoo, Emanuel Lepik, Edgar Marten, Hannes Oja, Valdek Raiend, Joann Saarniit, Tarvo Toomes. Investeeringute komitee: Juhan Kiinapuu, Ilmar Martens, Kaius Meipoom, Avo Kimmel, Lembit Jänes. Informatsioonikomitee: Karl Arro, Kalju Jõgi, Laas Leivat, Harald Mandel, Eduard Riisna, Enn Salurand, Andres Taul.

Juriidiline komitee: Enn Alfred, Ants Kerson, Tõnis Laar, Harry Landra, Hans Meret, Andres Olvet, Ado Park, Ermi Soomet, Urmas Suits, Mart Tarum, Harald Teder, Indrek Uukkivi.

Revisjonikomisjoni: Gunnar Mitt, Mart Pedel, Hugo Urm ja Henn Mäeste.

Jack Horner liberaalide ministriks

Konservatiivide partei vana liige ja viimastel partei liideri valimistel kaotajaks jäänud Jack Horner Albertast liitus möödunud kolmapäeval liberaalide parteiga ja talle änti P. E. Trudeau poolt portfellita ministri koht. Praegu taotlevad liberaalid veel kümmet konservatiivide ja uusdemokraatide partei liiget oma poole üle meelitada. Peetakse võimalikuks, et Manitoba uusdemokraatide parteisse kuuluv peaminister Ed. Schreyer liitub liberaalidega. Liberaalide parteil on praegu Lääne-Kanadas väga vähe esindajaid. Kuna liberaalide vana kants Quebeci provints on nüüd separatismi haardes, siis on vajalik püüda tugevamalt kanda kinnitada läänes.

Korporatsioon FRATERNITAS ESTICA
70. aastapäeva

PIDULIK JUMALATEENISTUS

Torontos neljapäeval, 5. mail kell 20.00
Vana-Andrese kirikus, Carlton-Jarvise nurgal

Teenivad: õpet. Elmar Pähn, Chicago Pauluse kog.
õpet. Andres Taul, Toronto Vana-Andrese kog.
solist: bariton Avo Kittask
orelil: Vana-Andrese koguduse organist Jaak Kivik

PIDULIK AKTUS

Laupäeval, 7. mail kell 13.00
Eesti Maja Suures saalis, 958 Broadview Ave.

KANADA EESTI TEATER

Mai vastuvõtuks HUGO RAUDSEPA vaimukas komöödia

„MEES, KELLE KÄES ON TRUMBID"

Laupäeval, 30. apr. kl. 4 p.l. MONARCH PARK SECONDARY kooli aulas
(1 Hanson, Danforth & Coxwell)

NUMMERDATUD KOHAD. Pääsmed $5.00 & $4.00 E. Abistamiskomitees, „Meie Elus" ja POKO's Mt. Pleasant, Informatsioon 485-7823. Pensionäridele alandatud hinnad. Õpilaspääsmed kassas.

T.E.S. TÄIENDUSKOOL korraldab
pühapäeval, 8. mail kell 2 p.l.
Eesti Maja suures saalis 958 Broadview Ave.

EMADEPÄEVA AKTUSE

Päevakohane kõne — T.E.S. Täienduskooli lõpetanult — prl. MERIKE TOOMES'elt
Eeskava õpilastelt koos I. Ivandi näidendiga: „KINGITUS EMALE"

POLIITILISED ÜLEJOOKSUD

Kanada poliitilises maailmas on elavat tähelepanu äratanud federalparlamendi liikme Jack Horneri üleminek konservatiivide ridadest liberaalide leeri ja otsekohe valitsuse koosseisu kutsumine portfellita ministri kohale. Poliitilisi ümberasumisi tunneb ajalugu ka varemast ajast, kuid ometi on Horneri üleminek teistest silmapaistvam mitmesugustel põhjustel.

Kõigepealt oli Horner üks konservatiivide kandidaate erakonna liideri kohale, kuhu valiti Joe Clark. Järgmiseks oli Horner üks veendunumaid konservatiive ja sellisena tervelt 19 aastat parlamendi koosseisus. Kolmandaks lähenes Hornerile ülemineku ettepanekuga peaminister Trudeau isiklikult, pidades vajalikuks liberaalide ridasid tugevndada. Ning lõpuks saatsid seda sündmust kuulujutud, et peaminister on samasuguste ettepanekutega lähenemas ka teistele silmapaistvatele mitteliberaalidele, nende seas konservatiivide teisele liiderikandidaadile, Claud Wagner'ile.

Kui Horneri pretsedendile teisi järgneb, siis pole kahtlust, et praegune peaminister ei tunne end oma riigilaeva juhtimisel küllalt kindlana ja otsib oma erakonnale uusi ja tugevaid jõude, et poliitiliselt edasi purjetada. P. E. Trudeau närvilikkus on mõistetav Quebeci separatistlike püüdluste tagapõhjal ja ta vajab tugevat aparatuuri, et Kanadat koos hoida. Alberta, kust pärineb Horner, on oma majanduslike püüdlustega näidanud üha iseseisvamat joont ja liberaalide valitsusel puudub esindus Albertast. Horneri sissetõmbamisega tahab Trudeau seda lünka nüüd täita ja võib olla vastukaaluks Quebecile.

Majanduselus üksteise paremate jõudude ülevõtmine on alati tuntud olnud majandusliku piraatluse nime all. Analoogiliselt peaks Trudeau algatusi poliitilisel pinnal nüüd nimetama poliitiliseks piraatluseks. Ometi otsustagu lugejad ise, kumb on olulisem, kas moraalilugemine peaministrile ja Hornerile või jõudude konsolideerimine Kanada praeguses kriisis.

Ajal, mil peaminister ise ei laska seletuste andmisse ja vabanduste otsimisse, on Horner andnud oma seletuse, mis põhiliselt ütleb, et 19 aastat Albertat parlamendis esindades, on tal puudunud võimalused oma valijaskonna häält Ottawas maksma panna. Olles nüüd ise üleöö valitsuse koosseisus, on sellega loodud seal Lääne-Kanada huvides hääl, keda valitsus on sunnitud kuulama. Parlamendi liikmena on temas paratamatult kasvanud ambitsioonid oma ideede ja vajaduste tugevamaks rakendamiseks, nagu näitas ka tema püüdlus saavutada konservatiivide liideri positsiooni.

Seoses Quebeci üleminekuga Levesque'i võimu alla, sai üha selgemaks, et praegune konservatiivide liider Joe Clark kogemuste puudumisel ei ole võimeline oma osa andma Kanada terviklikkuse huvides. Kanada kooshoidmine nõuab ülimat pingutust ja Horner tahab sellest pingutusest osa võtta. Jack Horner oma ideoloogialt lubab jääda endiseks Jack Horneriks. Kuid ta ei kahtle, et valitsuse liikmena on ta võimeline enamaks, kui konservatiivide senise esindajana parlamendis. Ta tahab vähemalt päevakorral hoida oma koduprovintsi, Alberta õigustatud huvid. Ta ei taha muuta oma seniseid tõekspidamisi üheski küsimuses. Ning peaminister on andnud Hornerile oma lubaduse, et Horner saab si peale olla efektiivne.

Nii jääb tuleviku vastata, kas Hornerile võimaldatakse Parlamendimäel lubatud efektiivsust või kui kauaks. Samuti jääb tuleviku vastata, mis ootab opositsiooniparteid ja tema juhti, kui Horneri usaldamatust Joe Clarki vastu tõsiselt võtta. On teadagi, et ei Horneri ega ühegi teise positsioon valitsuses ei ole permanentne ja oleneb valitsuse juhi hinnanguist ainult. Nii võivad uued pettumused ka Hornerile osaks saada.

Horneri üleminekuga on konservatiivide positsioon kahtlemata nõrgenenud ja nõrgeneb veelgi, peaks ka Wagner Hornerile järgnema. Kuigi Trudeau tugevdab oma erakonna poliitilist jõudu, siis ometi toimub see teise erakonna nõrgestamise arvel ja selles seisneb Kanadale uus oht tasakaalu kadumise näol valitseva erakonna ja opositsiooni vahel. See areng võib viia liberaalide kauaaegse poliitilise hegomooniani ja see oleks ainult kahjuks Kanadale koos kõikide poliitiliste arengutega. Trudeau on sellele mõtelnud. Kas mõtles sellele ka Horner?

V.

MEILT OSTATE SOODSAMALT SKANDINAAVIA:
Elu-, söögi- ja magamistoa mööblit.
Modern esemeid teie tubade kaunistamiseks j.n.e.
Kontrollige meie hindu enne kui ostate.
house of denmark
Äri avatud — esmaspäevast kuni reedeni kl. 10—9 õ. ja laupäeval kl. 10 kuni 6 õ.
1942 Avenue Rd. Tel. 787-5767
(HWY 401 2 bl. lõunasse)
Teid teenib eestlastele tuntud sisedekoraator JACQUES OPPERS

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — kaneid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Kes said surma Irus kokkupõrkel politseiga

„M. E." nr. 12 kirjutatakse pealkirja all: „V. Saarsen avaldab oma mälestused" järgmist: „Eduard Ambos ja A. Sommerling tabati 4. dets. 1924. a. kui nad katsusid varjupaika leida Irus, Tupsi talus. Politseinikega tulistamise ajal said mõlemad surma. Okupeeritud Eesti ajalehtedes kirjutatakse, et Tupsi tallu oli põgenenud ka kolmas mees — Oskar Piir. Tegelikult sai küll kolm meest surma, kuid kolmas oli taluomanik." See teade on mitmeti ekslik.

„M. E." 21. okt. 1953. a. pealkirja all: „Kommunistid põranda all" kirjutas Eesti politsei annaalidele toetudes oma mälestusteseerias end. Poliitilise Politseikomissar R. Uus tulevahetuse kohta politseiga järgmist: „Üks viiemeheline terroristide jõuk varjas end Harjumaal Iru vallas Tupsi talus... Vastastikune tulevahetus mässumeestega kestis mõnda aega. Kui majast enam ühtegi pauku ei tulnud läksid politseinikud majja ja leidsid eest vaid laibad. Lainadest tunti ära taluomaniku poeg Sommerling ja aktiivne kommunist Tummeldau. Taluomanik koos abikaasaga viibisid pööningul ja jäid kuulidest puutumata.„ Sellest kirjutisest võib järeldada, et surma sai kogu viiemeheline terroristide jõuk, kellest tunti ära ainult kaks-tuntud Tallinna salongikommunisti Tummeldau ja A. Sommerling. Nii kirjutasid sündmusest ka tolleaegsed Eesti lehed, et taluomanik jäi ellu. Nüüd on kommunistid N. Eestis avaldanud veel kahe Irus surmasaanu nimed — Eduard Ambos ja Oskar Piir. Selgitamata on veel, kes oli jõugu 5-s liige? Teatavasti ei kannud kommunistid endaga kaasas ühtegi isikut tõendavat dokumenti ja tegid kõik, et võimude eest varjata surmasaanute isikuid. Kuna Tummeldau oli tuntud salongikommunistina, siis nähtavasti ta ei mahu tänapäeva N. Eesti kommunistide 1-se detsembri „märtrite" hulka. Nähtavasti seepärast okupeeritud Eesti lehed vaikivad tema surmast.

A-a

Sudbury Eesti Seltsi koosolekust

3. aprillil peeti Sudbury Eesti Seltsi aasta peakoosolek ja 18 isikut olid kohal. S.E.S. abiesimees esimehe kohustustetäitjana luges ette 1975/76 tegevuse aruande, mis ei sisaldanud midagi uut ega erilist. Allakirjutajat pani muigama tõsiasi, et nimetatud härra luges S.E.S. tegevuseks isegi seda, et teatud rühm inimesi võtsid osa 8. dets. 1976. a. etniliste gruppide poolt korraldatud n.n. jõulubanketist. Iga üks ostis omale ise pääsme ja see oli päris tavaline tantsupidu koos viinaviskamisega. S.E.S. ei olnud midagi ühist selle peo korraldamisega.

Kui võrrelda S.E.S. 1975/76 tegevusaastat eelmise tegevusaastatega 1973/74, millised sisaldasid president K. Pätsi 100 a. juubelipidustused ja palju muud, siis võrdlus on sama kui võrrelda hiiglast kääbusega. Vaevalt leidub tulevikus inimesi, kes oleks võimelised kordama neid briljantseid tulemusi, mis olid tegevusaastatel 1973/74. S.E.S. on oma arvates heas olukorras. Neil on oma arvates inimesi segada käe- ja jalaga, kuid ometi — uut juhatust kokku ei saadud ja silmapiiril pole näha täielikult eestikeelt valdavat juhti.

Peakoosolekul ei olnud midagi muud rahvale pakkuda, kui jagati agarasti Metsaülikooli broshüüre.

Peakoosolekule tehti ettepanek osta vana kirik hinnaga $60—65,000. Kirik teenib sellel juhul meid jumalasõnaga ja samal ajal teenib ühiskonda ka peosaalina koos viinaviskamisega ja muu tegevusega. Teoreetiliselt on see võimalik, kuid praktiliselt on see võimatu. 18 aktiivset liiget, kes olid koosolekul kohal, vaevalt võtavad omale sarnase koorma, kuigi üks vanahärra lubas kas või kohe 1000 dollarit välja panna, sest pensionäridele on lubatud tõsta „palka" järgmisel kuul ühe dollari võrra.

s.

Esto Mutual Fund Ltd.
22. aprillil aktsia hind $4.91
145 King Street West, Suite 900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Õhtul tel. 925-6812

Kapitalid ja fondid?

Lugedes Eesti Sihtkapital Kanadas äsjast tegevuse ülevaadet ja märkimisväärseid ülesandeid („Meie Elu" nr. 16, 22. apr.), tekkis küsimus, kuhu on jäänud mitmed teised kunagi väljakuulutatud ja asutatud fondid ja kapitalid? Teadupärast neid peaks olema õige mitmeid. Neist teame vaid Samuel Kook'i ja dr. Artur Puksov'i omi, mille aluseks lahkunute poolt jäetud märgatavad summad eesti ühiskonnale ning nende kapitalide protsentidest on vastavalt lahkunute tahteavalduste, ja statuutide alusel jagatud tuhandeisse dollaritesse ulatuvaid summasid.

Kuid mäletavasti on ajalehtedest läbi käinud veel Helene Johani, H. Männiku, A. Ekbaumi jt. kapitalide asutamine. Nendest mõnede puhul paluti lahkunute omaste poolt leinakuulutuste ja -lillede asemel teha sissemakse mälestuskapitalile. Ei ole teada, et neile omalt poolt mõnesugune alusvara oleks määratud. Kui need kapitalid eksisteerivad, siis küll väikestena ja ilma valitsemiskorra ja ülesandeina.

Seepärast oleks mõeldav, et need väikesed mälestuskapitalid või fondid juhitaks Eesti Sihtkapital Kanadas, kus neid hooldatakse, valitsetakse ja juhitakse vastavalt asutajate tahteavaldustele. Need ei jääks unarusse.

Üks annetajaid

Ühised eesmärgid kohustavad

Toronto Eesti Naiseltsi juurde asutatud Eesti Etnograafilise Tarbekunsti Säilitamise Ringi juhataja Ene Runge artikkel mõlemis Toronto eesti lehes „Esivanemate pärandist" annab ülevaate ringi tunnustusväärsest tööst möödunud aastate jooksul. See töö eesti tarbekunsti kogumise alal on vajalik ja mida rohkem huviosalisi on sellesse rakendatud, seda kasulikum on see asjale ja seda efektiivsemalt suudetakse meie rahva kultuuriline pärand säilitamiseks koondada.

Viimast asjaolu ei ole artikli autor arvestanud, ette heites Eesti Kunstide Keskusele, et ka viimane on küsimusele omapoolselt käed külge pannud. EKK on arvamisel, et seda tööd tuleb jatkata kõikidel rinnetel ja kui võimalik nende rinnete vahel ka koordineeriv side luua, et kiiremini eesmärgile jõuda.

EKK on mitte tulutaotleva, maksuvaba ja inkorporeeritud organisatsioonina selleks organisatoorselt ette valmistatud ja teadlik, et rahvapärandi kogumine ei ole üksikute gruppide monopol, vaid on ulatuslik ülesanne, mis vajab kõikide koostööd. Sellisena on EKK eesmärgid mitte ainult eesti kultuuripärandi koondamine, vaid ka selle esitamine Kanada mitmekultuurses mosaiigis.

EKK kaugemaks sihiks on eesti rahvuslikule kultuuripärandile püsiva kodu leidmine Eesti Kultuurimuuseumi näol, kus meie rahvuslik kunstivara eksponeeritud oleks ja ei asuks ainult pakitult arhiivirjuileil. EKK loodab seda koostööd ja arusaamist ka Etnograafiliselt ringilt teadmises, et selles ülesandes ei ole rivaliteeti, vaid otse vastupidi peaks valitsema arusaamine ja side ühisele eesmärgile jõudmiseks.

Stella Kerson
Eesti Kunstide Keskuse president

AKTUAALSEL TEEMAL

ONTARIO MAJANDUSLIKU KRIISI EELARVE

Ontario konservatiivide vähemusvalitsuse rahaminister Darcy McKeough esitas Ontario uue eelarve, millega tõstetakse makse tubakasaadustelt, mõnedelt karastavatelt jookidelt ja autonumbritelt. Saadud lisatulud kasutatakse osaliselt uute töökohtade muretsemiseks 286.000-le töötule. Liberaalid suhtuvad uude eelarvesse ainult kriitikaga, kuid uusdemokraadid teevad umbusldse avalduse. Kuid uusi valimisi ei ole esialgul silmapiiril. Rahaminister väitis oma eelarve kõnes, et Quebeci provintsi väide, nagu saaks ta Ottawalt vähem, kui ta ise maksab föderaalvalitsusele on ekslik. Ainult Ontario, Alberta ja Briti Kolumbia maksavad Ottawale rohkem, kui nad saavad tagasi.

Suitsetajatel tuleb nüüd maksta 20-neliselt sigareti pakilt 5 senti rohkem. Kergetelt jookidelt tuleb maksta purgi pealt rohkem ja autonumber maksab tuleval aastal rohkem. Valitsus loodab tubakasaadustelt saada 124 miljonit rohkem tulu ja kergete jookide lisamaks peab tooma sisse 25 miljonit. 75 miljonit kulutatakse hädaabitööde korras uute teede, kanalisatsiooni, sildade, haiglate ja muude selliste tödöe sooritamiseks. Kuid kõige rohkem kavatsetakse kulutada noortele töökohtade loomiseks. Arvatakse, et vähemalt 45.000 noort töötut pannakse provintsi plaaniga tööle. Rahaminister on koostanud 5-e aasta plaani, kuidas eelarvet tasakaalustada ja uusi töökohti muretseda. Eesmärgiks on töötute arvu praeguselt 7-lt protsendilt viia alla 4—5 protsendile. Püütakse vähendada iga-aastalist eelarvelist puudujääki, mis tõuseb üle 1-he miljardi dollari. Valitsus taotleb oma kulutusi piirata, nii et need ei tõuseks aastas üle 9-sa protsendi. Kuna arvestatakse, et tulud tõusevad aastas üle 13-ne protsendi.

Uues eelarves võeti ette ka mõningaid väiksemaid tulumaksu vähendamisi. Sellega vähenevad provintsi tulud $75 miljoni võrra, kuna see haarab 35.000 maksumaksjat. Eelarves tehakse mõningaid kergendusi ka väikeettevõtetele. Kuid eriti neile, kes tegelevad välisturistidega. Majade insulatsiooni materjalilt ei tule ka eeloleval aastal maksta jaemüügimaksu ja sellega on võimalik maju ehitada odavamalt soojustpidavaks. Sellega hoitakse kokku õli, sest Kanada kulutab õli kõige rohkem kõikidest riikidest. Kinnisvarade üleminekul surma korral ei ole lesel vaja maksta pärandusmaksu, kui kinnisvara väärtus ei ületa 300.000 dollarit. Ontario ettevõtetele kulutatakse 80 miljonit uute sisseseadete muretsemiseks, et nad saaks palgata uusi töölisi. Ontario provintsivalitsuse eesmärgiks on luua olukorda, kus Ontario tööstus produtseeriks rohkem, inimesi leiaks tööd ja provintsi heaolu tõuseks. Siia kuulub veel ehitusettevõetele eriliste sooduste tegemine, et nad ehitaks rohkem kortereid. Iga ühiku pealt makstakse kuni 3000 dollarit.

Kuid need ettevõetud abinõud on vaid häda-abinõud ja leevendavad rasket olukorda vaid piiratud ulatuses. Kanada majanduslikud raskused on tekkinud föderaalvalitsuse suurtest kulutustest ja rahanduspoliitikast, inflatsiooni ja kasumi kontrolli seadustest. Sellest, millest kogu aeg kirjutatakse, kuid mille vastu keegi praeguses olukorras midagi ei taha ette võtta.

Kui inflatsiooni kontrolli seadused kaotada, siis tulevad ametiühingud oma tohutu kõrgete palganõudmistega ja töösturid tõstavad hindu. Üürikontrolli seadused hoiavad üürid küll mõistlikul tasemel, kuid sellel on kaugemas perspektiivis korteriturule hävitav mõju. Uusi üürimajasid enam keegi ei ehita ja olemasolevate eest enam tarvilisel määral ei hoolitseta. Soodustuste tegemisega ehitusettevõtetele maksumaksja rahadest ei suudeta kuigi palju uusi üürimaju ehitata ja ehitustöölised ja need, kes tegelevad ehitusmaterjali valmistamisega ei leia tööd.

Uus eelarve vaevalt toob uusi valimisi. Arvatakse, et liberaalid toetavad uut eelarvet ja sellega jääb konservatiivide vähemusvalitsus ametisse. Uusdemokraadid arvatavasti puht propaganda mõttes avaldavad umbusaldust, kuid see ei loe. Ontario parlamendis on konversatiividel praegu 52 kohta, uusdemokraatidel 38-sa ja liberaalidel 35 kohta.

Ontario ärimehed on esitatud eelarvega rahul. Ontario töösturite ühingu esimees Douglas Keen õnnitles D. McKeoughit uue eelarve puhul ja leidis, et 5-e aastane plaan eelarve tasakaalustamiseks ja töökohtade muretsemiseks on eriti hinnatav. Julgustavaid sõnu ütles uue eelarve puhul ka Ontario kaubanduskeskuse president Ted Murrich.

Seoses uue eelarvega avaldas rahaminister Darcy McKeough arvamist, et Quebeci provintsi arvestus, nagu tüssaks föderaalvalitsus Quebecit ja Quebecil tuleb Ottawale koguni 4,3 miljardit rohkem maksta, kui nad saavad tagasi, ei ole õige. Ontario arvestuste järele on Ottawa föderaalvalitsus kogu aeg Quebecile palju rohkem annud, kui Quebecilt maksude näol on tagasi saanud.

On üldine arvamine, et Ontario on praegu konservatiivide valitsuse all kõige edukam provints. Rahvas siiski ei usu üldist juttu, et energia tagavarad on otsa lõppemas. Arvatakse, et see on suurettevõtete jutt, et tõsta õli ja teiste energiaallikate hindu.

AJK

Saksa klubi raskused panevad mõtlema

Klubi „Harmonie" tegi hiljuti teatavaks saksa ühiskonnale Torontos, et juhul kui klubile ei tule lähemal ajal juurde 1000 uut liiget, siis ta on sunnitud sulgema uksed ja ütlema „Auf wiedersehen" oma senistele liikmetele. Viimase 5 aasta jooksul klubi on tegutsenud puudujäägiga. Liikmete arv on langenud 3000 pealt 800 peale ja möödunud aasta puudujääk oli 100.000 dollarit.

Klubi õitseajaks olid aastad 1954—68. Siis tulid paljud sakslased Kanadasse ja võtsid elavalt klubi tegevusest osa. Sakslasi Torontos on umbes 200.000, kuid enamik nendest elab jõukalt eeslinnades ja ei võta enam vaevaks klubisse tulla.

Klubi „Harmonie" saatus peaks ka eestlasi mõtlema panema. Meil on küllalt jõukaid rahvuskaaslasi, kes, nagu jõukad igalpool, liiguvad palju välismaades ja tunnevad end kodus igas esinduslikus ümbruses. Nendele võib Eesti Maja hakata tunduma kitsana või mitte küllalt esinduslikuna, kuhu sisse minnes võib kaotada oma „väärikust". Tahaks loota siiski, et eestlase kaine mõistus hoiab neid järgnemast sakslaste eeskujule ja Eesti Majast eemale ei hoia, ka siis kui nad on jõudnud haljale oksale.

Nk.

Teised lehed

Kuhu jääb eestlaste miljon?

—selle pealkirja alla kirjutab üks lugeja „Eesti Päevalehes".

Möödunud aasta juulikuul Baltimore Esto 76 raames kokku astunud Ülemaailmne Eesti Rahvuskongress võttis üksmeelselt vastu REE esimehe Olaf Muruki ettepaneku ülemaailmse miljonidollarilise rahvusfondi loomiseks.

Neli meest tegid sealsamas annetused, igaüks tuhande dollari ulatuses ja Rahvuskongress tegi Ülemaailmsele Eesti Kesknõukogule, asukohaga New Yorgis, ülesandeks organiseerida fondi loomiseks kõik vajalik.

Austraalia rahvusgrupi esindaja Tiiu Kroll andis Kesknõukogu käsutusse 15 000-lise tsheki, mille annetaja soovis jääda anonüümseks.

Nüüd on otsuse tegemisest möödunud kaheksa kuud, kuid veel pole kuulda olnud, milliseid samme on Ülemaailmne Kesknõukogu fondi loomise suhtes astunud.

Hiljuti oli Saksamaal koos Kesknõukogu Euroopabüroo, millest võttis osa Kesknõukogu esindajana G. Buschman Washingtonist, kuid ilmselt pole sel koosolekul sõnagagi puudutatud fondi küsimust.

Samuti mitte Ameerika eestlaste Rahvuskomitee koosolekul (vt. Eesti Päevaleht 16. veebr. 1977) kus küll esitati aruanne Baltimores toimunud rahvuskongressi kohta, mille järgi kongressist osa oli võtnud 144 organisatsiooni 11 maalt.

Mis aga on sündinud 144 organisatsiooni otsusega, sellest ei sõnagi.

Siinjuures tuleb meenutata, et leedulased koguvad juba teist miljonit ja lätlastel on koos pool miljonit, aga meie, eestlased pole veel suutnud alustadagi.

Kas ehk mitte sellepärast, et Kesknõukogu liikmete aeg on selleks kulunud, et võidelda järgmise Esto Rootsis korraldamise vastu?

Estolane

„MEIE ELU" asutas eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses

Ülemaailmne . . .

(Algus esiküljel)

Kool asuvad Connecticutis, New Yorgi ja selle ümbruses (kaasaarvatult Lakewood) asub viis juhatusliiget, kaks Washingtonis D.C. ja üks Michiganis. Teatavaid vähemaid muudatusi võib oodata liidu ideoloogilise tegevuse pinnalt ja töötaktikas.

Aastakoosoleku algul pühendati kaugelt üle tunni aja punategelaste n.n. sissemurru küsimustele, mida osalt põhjustas see, et liidu tegevuse aruanne, mille luges ette M. Kari, püüdis sellest küsimusest vaikides mööda minna. Mich. esindaja R. Tralla, kes oli selles asjas üks resoluutsemaid sõnavõtjaid ja ütles, et demokraatlike printsiipide juures on õigus ja nõuegi ka liidu juhatuse tegevust arvustada, mainis muuseas, et mõned kaasvõitlejad on nii halvasti talitanud, et kui Eesti ohvitserid, nad läinuks oma käitumise pärast E. V. sõjakohtu alla. R. Tralla nõudel ja esinduskogu heakskiitmisel lisati liidu uuele juhatusele ülesanne töötada välja kindel juhis — millisest tuleb ühinguil käituda edaspidiselt punategelaste suhtes. Uus esimees Y. Anson nimetas seda ja muud taolist „suhtlemiseks" ja pidas vajalikuks, et see juhis tuleb kooskõlastada sõjameeste kongresside vastavate otsustega. Lakewoodi EVÜ esim. F. Tammann peatus ka pikemalt nende küsimuste juures, eriti ühenduses ERKÜ esimehe I. Pleeri isikuga. E. Vallaste (N. Y.), kes on teatavasti ERKÜ peasekretär, seletas esinduskogu ees, et I. Pleeri kohtumine G. Ernesaksaga olevat juhatusele olnud teada. Tema seletusest ilmnes, et ERKÜ esimees „ei võtnud G. Ernesaksa vastu" vaid G. Ernesaks võttis I. Pleeri vastu, sest E. Vallaste kinnitamisel toimus nende vaheline kokkusaamine G. Ernesaksa venna juures; kus G. E. oma New Yorgis viibimisel peatus. Ed. Vallaste selgitas ka tähtsust, mis oli sellel telefonikõnel, milline toimus siis selles asjas (okup. Eestist meeskoori USA-sse esinema toomise küsimuses) I. Pleeri ja USA välisministeeriumi ametniku vahel. E. Vallaste seletus tõi osalt tarvilist uut valgust ja kinnitust asjasse, mille üle ajakirjanduses ja eesti avalikkuses üldse on olnud palju kõneainet ning millist kokkusaamist üks asjale kõige lähemal seisev ajaleht on püüdnud nagu olematuks teha. F. Tammann ütles, et LEVÜ ei ole tahtnud otseselt rünnata mitte ühtegi organisatsiooni, küll on aga nõudnud, et pidanuks selgitama välja seda, kes olid asja organiseerijad. Neis küsimustes võtsid sõna veel mitmed ühingute esindajad ja liidu juhatusliikmed.

Liidu tegevuskavas tuleks tõsta välja peale jooksvate töösihtide veel seda, et

püütakse aidata kaasa materjalide kogumisele Belgradi konverentsi jaoks.

Hakatakse ka koguma faktilist materjali venelaste ja kommunistide mõrva- ja terroritegude kohta eestlaste suhtes, et neid kasutada vastulöökidena eesti end. rindevõitlejate kaitseks ja Kremli vastu, samuti inimõiguste rikkumise osas (R. Tralla, G. Buschmanni j.t. ettepanekud). Liidu juhatuse juurde luuakse üks poliitilise nõuandja koht ja üks etniliste küsimuste nõuandja koht. Esinduskogu pidas vajaliseks end. sõjameeste häälekandja „Võitleja" käigus hoidmist. A. Kurgvel andis ülevaate Au- ja mälestusraamatu tööst ja küsimustest, E. Uus Eesti Leegioni ajaloo koostamise küsimustest, Y. Anson informeeris koosolijaid Ülemaailmse Eesti Sõjameeste Keskuse tööst, esindajad andsid aruandeid kohtadelt. Puudutati ka sõjavigastatute küsimusi.

6 tundi kestnud EVL esinduskogu koosolek, mille juhatusse olid valitud E. Kool, Y. Anson, B. Parming ja I. Kesse, lõppes ühiselt lauldud rahvushümniga. Kokkutulek toimus moodsas „Ramada Inn" miitingutesaalis ja ühine õhtueine koos külalistega Connecticuti eestlaskonnast oli hiljem kaetud nägusas ujula hallis. Seal toimus ka koosoleku ajal saalis olnud haruldase eesti sõjalipu üleandmine Eesti Arhiivile Lakewoodis. Selleks oli ajalooline suur mustast siidiriidest Eesti Leegioni 1. rügemendi lipp. Y. Anson, kes andis lipu Lakewoodi EVÜ esimehe F. Tammani kätte selle edasitoimetamiseks arhiivi, märkis, et see on teadaolevalt II Maailmasõjast ainuke eesti väeosade säilinud lipp. See on oma teekonnal siia käinud läbi nelja isiku hoiu alt. Lipp on pisut kannatada saanud lipunarmaste osas. Õhtusel mugaval koosviibimisel viibis ka Conn. Eesti Seltsi abiesimees E. Siismets ja Y. Anson tutvustas kõiki kohalviibijaid isikuliselt. Ürituste tehniline korraldus oli Connecticuti Eesti Võitl. Ühingult hea.

Üliõpilaste . . .

(Algus esiküljel)

dengeid. Igasse ühiselamusse läks salk tudengeid olukorda selgitama, ülejäänud hõikasid tänavalt „välja! välja!" Kui seesolijd pärisid „miks? mille nimel?", vastati: „tudengite solidaarsuse nimel", „nõuame tudengite demokraatiat!" Usna alguses lepiti kokku, et lõhkuma ja huligaanitsema ei hakata, mida ka ei juhtunud.

Ülejõe linnaosast tulid tudengid üle silla tagasi, et käia läbi Pälsoni (endine K. Põdra) ja Tiigi tänava internaadid. Rahvast oli tunduvalt juurde tulnud. Kõik olid ülevas tujus.

NÕUAME PIIRIDE AVAMIST

Tee ääres olevaid asutusi tervitati mitmesuguste hüüetega. Lasteaiast möödudes hõigati „elagu lasteaed!", toidupoe juures „liha ja suitsuvorsti!". Võidu silda ületades „elagu võit!", Julgeolekukomitee hoonest möödudes „välja! välja!" Sekka kostis: nõuame piiride avamist!", koosolekute vabadus!". „nõuame konstitutsiooni täitmist!" Vastuseks kõlas üksmeelne „hurraa!", „elagu Nõukogude Liidu konstitutsioon!".

Algüsest peale saatis üliõpilaste kolonni ees ja taga miilitsaeskort. Tudengeid õhutati kolonnist lahkuma. Ähvardati: „Te teete ainult endale halba".

Üliõpilased kostsid ülemeelikult, „Mis seal ikka! Tulge parem meiega!" Enesekaitseks hüüti: „Elagu nõukogude miilits!" (varem oli karjutud „maha!") Meeleavaldust toetasid ka Pälsoni ja Tiigi tänava internaatide üliõpilased. Tiigi tänava internaadi ees seisid juba miilitsad, takistasid väljumist. Ent välja hüpati akendest.

Nüüd suundus kolonn, mille pikkus ületas sada meetrit, Tähtveresse, Betoni tänavas asuva EPA ühiselamu juurde. Miilitsa poolt tehtud takistustele vaatamata saadi ka sealt abiväge, samal ajal lauldi „Saa vabaks eesti meri!"

Lõpuks, kella ühe paiku öösel, alustas tudengite mass (mitmete osavõtjate hinnangul ligemale tuhat inimest) mööda Kingissepa (end. Gustav Adolfi) tänavat liikumist Raekoja platsi poole, kus taheti maha pidada suurem miiting.

Katoliku kiriku vastas asuva sõjakomissariaadi hoone juures olid vastas suuremad miilitsajõud: tänava ääres autod, tänaval ja sõjakomissariaadi ees „korravalvurite" tihedad rivid. Küllap võimumehed kartsid halvimat — kallaletungi sõjakomissariaadi vihatud kartoteekidele, kuhu on nõukogude vajaduste tarvis kirja pandud eesti potensiaalne kahuriliha.

Üliõpilased hüüdsid: „Täna meeleavaldus, homme sõjavägi!" „Kogu võim tudengitele!" jne. Rongkäiku ei suudetud takistada.

Kingissepa mäe all proovisid miilitsad meeleavaldajate kallal juba füüsilist jõudu kasutada, aga need surusid end tihedalt kokku, pilgates: „Meie miilits kaitseb meid!" Vormikandjad tõmbusid demale.

Võimud olid äärmises ärevuses, sest kuhu sündmused välja viivad, polnud kellelgi teada. Juba kesköö pidi Tallinnast välja saadetama erivarustusega löögipataljon, aga Tartu miilitsaülem arvas esialgu oma jõududega toime tulevat. Erilennukid tõid kohale Tallinna KGB-mehi, sõjaväeüksustele oli antud häireseisund.

LOOSUNG KISTI MAHA

Tudengite edasimarss muutus üha raskemaks. Raekoja platsile viivad teed — Ülikooli, Kingissepa ja 21. juuni (Rüütli) tänav — olid autode miilitsaahelikega tõkestatud. Välkusid fotoaparaatide lambid, tudengeid pildistati ja filmiti, et hiljem osavõtjaid kindlaks teha. Kasutati ka infrapunast kaamerat.

Üliõpilased tõmbasid kraed ja kapuutsid üles. Neid, kes püüdsid väljakule tungida, hakati „sidrunitesse" ja „kongidesse" (miilitsaautod) toppima.

Ometi jõudis osa meeleavaldajaid Raekoja platsile. Nad kiskusid seal

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"

H. KIRIK INSURANCE AGENCY

23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Kanada praostkonna Sinodist osavõtjaid pärast jumalateenistust altari ees. 1. rida, vasakult — abipraost T. Nõmmik, piiskop K. Raudsepp, praost O. Puhm, õp. E. Lootsma. 2. rida — õpetajad O. Gnadenteich, L. Leiv, A. Taul ja H. Laaneots.
Foto — E. Liigand

maha Nõukogude konstitutsioonipäeva auks üles seatud loosungi, rahva seast hüüti „Mine persse Venemaa, sa eesti rahva piinaja!"

Demonstratsioon lagunes, osa üliõpilasi vajus laiali, osa põgenes Toomemäele, kuhu miilitsaautod järele kihutasid. Seal hakati jälle üliõpilasi peksma ja autosse vedas, päästeti kaaslaste poolt vabaks. Põgenev „korravalvur" tulistas paar korda õhku. Teisal nähti, kuidas 3 võmmi tagusid jalgadega sinises üliõpilasteklis noorukit. Tudengid loopisid vastuseks miilitsaid ja nende autosid kividega.

Peamised sündmused lõppesid 4. detsembri hommikul umbes pool kolm. Meeleavaldus aeti laiali füüsilise vägivalla, filmimise ja pildistamisega. Lõpuks saabus kohale ka tuletõrje (seda ei juletud varem kasutada, kuna valves oli EPA poisse). Meeleavalduse laialiajamises osales palju erariides mehi (KGB-lased).

Noored olid ärevil kogu öö. Suurem osa kinnivõetuid vabastati enne hommikut pärast seletuste kirjutamist. Järgmisel nädalal nõuti kõikidelt üliõpilastelt teaduskondade kaupa seletuskirjade kirjutamist, kus tuli kirjeldada, mida nad 3. detsembri õhtul tegid.

Algas palavikuline „selgituskampaania": julgeolekumehed pidasid kõrgemates õppeasutistes loenguid, väljaastumise suurust püüti vähendada ja kujutada seda palja huligaanitsemisena („lapsiku ja arutu käitumisena", nagu ütles „Edasi" artikli autor), millest osavõtjad „teenitult" karistatakse (eksmatrikuleerimised).

VAIMNE SURUTIS

Lõpetuseks võib märkida, et 3. detsembri spontaanseid väljaastumised kajastavad nii või teisiti Tartu kõrgkoolides, eriti TRÜ-s juba mitu aastat kestvat vaimset surutist. Kui 60-te aastate teisel poolel tärkasid mõningad lootused üliõpilaselu demokraatiseerimisele ja üldisele vaimsele virgumisele, siis pärast 1968. Praha kevade lämmatamist tehti kõikidele taolistele üritustele lõpp.

TRÜ ärksama vaimuga komsomolikomitee puhastati iseseisvama ja rahvaslikuma meelsusega tegelastest. Üliõpilaspäevade tõrvikurongikäigud, mis ergutasid tudengite ühistunde ja spontaansema eneseväljenduse kasvu, keelati.

Senisest veelgi rangemalt hakati kontrollima üliõpilaste isetegevust. Iga vähegi silmapaistvama värskema ansambli esinemisele eelneb vaikne kulissidetagune võitlus kõikvõimalike ametivõimude, ühiskondlike kontrollide ja poliitilise tsensuuriga, kellele kava tuleb üksikasjaliselt esitada ning kõik võimalikud ja võimatud kahemõttelisused ja torked „ära seletada" (enamasti hoopis välja jätta).

Alles peale seda, kui „kutsutud ja seatud seltsimehed" on programmi kõigest kahtlasest puhtaks rookinud, võib „spontaane" omalooming kõlada ka teistele tudengite kõrvadele. Asi on lõppenud mitme omapärase ansambli laialisaatmisega või aktiivsemate üliõpilaste eksmatrikuleerimisega.

Eriti masendavaks on muutunud ülikooli elu praeguse rektori Arnold Koobi ajal, kes oma olematut mainet teadlasena on püüdnud tasa teha poliitilise kontrolli tugevdamisega. Koobi otsesel juhtimisel toimus 1975 ka TRÜ sotsioloogialaboratooriumi, üleliidulist tunnustust võitnud uurimiskeskuse sulgemine ja selle juhi Vooglaidi vallandamine.

Tsensuur, informatsiooni moonutamine ja puudulikkus, mida noored teravalt tunnetavad, siira eneseteostuse ja osa karjääri perspektiivitus, nn. ühiskondliku töö mõttetus ja bürokraatlikkus (komsomol), poliitametnike, julgeolekumeeste ja nuhkide alaline ängistav kontroll, marksistlike usuõpetusainete ja sõjalise õpetuse osa järjest suurem rõhutamine (erialaainete arvel), elu-olustikuliste tingimuste halvenemine viimasel ajal (elukalliduse tõus, mitmete toiduainete nappus) — kõik see moodustab piisava tausta rahulolematuse avaldusteks.

Otsene põhjus võib sageli olla juhuslik. Soomuslaev „Potjomkinil" 1905 puhkenud ülestõusu ajendas ussitanud liha, millega madruseid toita taheti. Läbinisti mäda vaimutoit, mida Tartu noortele haritlastele on aastaid sisse söödetud, tekitas lõpuks spontaanse reaktsiooni.

KANADA EESTLASTE SUREVUS ÜLETAS SÜNDIVUSE

Oskar Puhm valiti Kanada praostiks

Edutamiste ja kaotuste tõttu vaeslapse ossa sattunud EELK Kanada praostkond sai omale uue juhtkonna laupäeval, 23. apr. kui praostkonna sinod üksmeelselt valis omale praostiks õp. assessor Oskar Puhmi, abipraostiks õp. Tõnis Nõmmiku, praostkonna nõukogu liikmeiks õp. Andres Tauli ja Peeter Altosaare. Ainukesena eelmisest koosseisust oli järel Edgar Heinsoo, kelle ametiaeg lõpeb 1978. a.

Praostkonna sinodiks olid kogunenud Toronto Jakobi koguduse kirikusse koos piiskop Karl Raudsepaga praosti k.t. Oskar Puhm ja õpetajad Oskar Gnadenteich, Heino Laaneots, Henrik Laur, Leo Leiv, Ernst Lootsmaa, Tõnis Nõmmik, Udo Petersoo ja Andres Taul.

Sinodi koosoleku avas praosti k.t. O. Puhm ja avapalvuse pidas õp. E. Lootsmaa. Koosolek kuulutati lahtiseks ja päevakord kinnitati esitatud kujul. Juhatajaks sai põhikirja alusel praosti k.t. O. Puhm. Teiseks juhatajaks valiti A. Vahtras. Protokollisid A. Roost ja K. Kadak.

Tervituse sinodile oli saatnud peapiiskop Konrad Veem ja mitmed ametivennad Ühendriikidest ja mujalt.

Möödunud aasta tegevuse aruande kandis ette praosti k.t. O. Puhm, märkides esimesena suurt kaotust hingekarjaste peres. Surma läbi olid lahkunud õp. August Kivisikk, Bruno Ederma, abipraost Helmut Piir ja nõukogu liige V. Rebane. Neid mälestati palvuses.

Arvandest nähtus, et umbes 1/3 teab olevatest eestlastest ei kuulu ühtegi kristlikku kogudusse. Koguduses kokku on 8865 hinge. Möödunud aastal surevus ületas sündivuse ja õpetaja kohad on vakantsed kolmes koguduses. Usuline elu kogudustes on endiselt elav ja rahaline aruanne näitas elukallidusele vastavat suurenemist.

Tegevuskava näeb ette usulise tegevuse süvendamist, õpetajate järelkasvu toetamist stipendiumite näol, vikaarõpetaja tegevuse laiendamist eriti noortetöö alal, noortele palveraamatu koostamist ja ühiste laululehtede trükkimist tähtsamate kirikupühade tarvis. Aruanded ja tegevuskava koos eelarvega, mis tasakaalus $2,000.00 kinnitati esitatud kujul.

Aruande ja tegevuskava juures avaldati mõtteid kuidas kiriklikku tegevust elustada, eriti käesoleval „Usu ja jumalateenistuse aastal. Peeti soovitavaks, et kogudustes leiaks aset jumalateenistused igal pühapäeval ja õpetajad peaks vastastiku rohkem jutlustama teistes kogudustes. See tooks koguduse liikmeid rohkem kirikusse.

Piiskop K. Raudsepp omalt poolt selgitas, et tema ametalaline tegevus ei too kaasa praostkonnale ega kogudustele mingisuguseid kulutusi. Tööjaotus tema ja peapiiskopi vahel jätab piiskopile usu- ja kirikuelu korraldamise ning juhtimise Ameerika mandril. Peapiiskop teostab seda Euroopas ja teistel mandritel.

Valimiste juurde tulles seati praosti kandidaadiks praosti k.t. assessor O. Puhm. Salajasel hääletamisel ta valiti praostiks ilma ühegi vastuhääleta. Abipraosti kandidaatideks seati õp. T. Nõmmik ja õp. A. Taul. Abipraostiks valiti T. Nõmmik. Nõukogu liikmete valimine teostus samas korras. Esitati kolm kandidaati. Valituiks osutusid õp. A. Taul ja P. Altosaar.

Valimistele järgnes vaheaeg, kus koguduse naispere kostitas toitudega sinodist osavõtjaid ja külalisi.

Pärast vaheaega sinod kuulas ära 2 referaati. Õp. H. Lauri: „Kogudus Jumala perekonnana" ja piiskop K. Raudsepp: „Usu ja jumalateenistuse aasta". Esimeses referaadis rõhutati üksteise armastuse osatähtsust koguduse elus. See on jõud, mis liidab koguduse ühiseks pereks ja teeb ta tugevaks Jumala teenimisel. Piiskop K. Raudsepp oma ettekandes andis juhendeid kuidas usuelu korraldada „Usu ja jumalateenistuse aastal". Sidet tuleks luua kõigi koguduse liikmetega, eriti aga nendega, kes ei saa oma tervislikel põhjustel kiriklistest jumalateenistustest osa võtta.

Sinodi koosolekule järgnes pidulik jumalateenistus, kus teenisid kõik sinodist osavõtnud vaimulikud. Jutlustas õp. H. Laaneots ja sopran Valve Tali laulis 2 laulu. Sellele järgnes praosti, abipraosti ja nõukogu liikmete ametisse õnnistamine piiskop K. Raudsepa poolt, kiriku põhikirjas ettenähtud korra kohaselt.

Pühapäeval jutlustasid väljastpoolt Torontosse tulnud õpetajad Toronto, Hamiltoni ja St. Catharines koguduste kirikutes.

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS

UNO MANKIN

Toronto Real Estate Board'i liige

Oleme kolinud UUS AADRESS ON: 2670 A. YONGE ST.

Sissekäik Lytton Blvd-ilt.

Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017

Sõbralik ja õiglane teenimine.

PONTIAC

PAUL JUTTUS

HOGAN PONTIAC BUICK LTD.

348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561

PONTIAC
BUICK
LEMANS
VENTURA
FIREBIRD
ASTRE

G.M.C. veoautod

Pruugitud autod.

SKAUDINOORUS KEVADPARAADIL

Pühapäeva, 24. aprilli pärastlõunal toimus Moss Park Armory hiigelsuures treeninghallis Toronto eesti skautliku nooruse jüripäeva paraad. Paraadirivis oli 250 noort ja juhti rivistunud üksuste kaupa oma lippude alla. Paraadil mängis noortemalevate ühine orkester Enn Killaspea juhtimisel. Paraadi juhatas Lembitu Maleva rivijuht Arnold Kukk.

Noored ja nende vanemad kogunesid Moss Park Armorysse parajasti sel ajal, kui seal toimus ühe Kanada rügemendi aastapäeva paraad kahe orkestri saatel. Nii oli eestlastel võimalus näha vanade briti traditsioonide kohaselt toimuvat militaarset drilli. Kohe kui Kanada rügement hallist välja marssis, rivistusid nelinurka eesti tüdrukud ja poisid. Torontot nimetatakse sageli pagulas-Eesti pealinnaks ja seda nime väärib ta ka eesti skautluse poolest. Toronto on ainus eestlaste keskus, kus tegutseb viis skautlikku noorteüksust, 300 noorega.

Paraadiruumi sisenesid marsiheli-de saatel Kanada ja Eesti lipud, paraadi juhataja raporteeris maleva juhile. Noorteüksusi tervitasid gaidide maleva juht Tiia Kütt, skautide maleva juht Silver Kask, peagaid Hilja Kuutma ja peaskaut Jaan Lepp. Noored vastasid oma üksuste ja skautlike juhtlausetega. Orkestri saatel lauldi Kanada hümni.

Palvuse pidas preester dr. Vello Salo, kes tegutseb skaudijuhina ja kandis vormiriietust. Ta meenutas vana vagajuttu Püha-Jürist, kes julge mehena tappis kurjuse lohemao. Skaudid on Püha-Jüri eeskujul kurjuse jahil. Kõige tähtsam, aga ka kõige raskem ja julgust nõudvam on kurjuse hävitamine oma südamest.

Ühe osana jüripäeva pidustusest on mõttesilla ehitamine kodumaale. Selle sisse juhatavad sõnad ütles dr. Vello Soots, selgitades noortele mõttesilla sisu — püüdku vabadusele ja ühtekuuluvust eestlaste vahel. Mõttesilla sõnalise teksti oli seekord koostanud Rootsis tegutsev skaudijuht Arnold Pundi. Noored pöördusid käskluste järele nägudega kirde, s.o. Kodu-Eesti poole, kus halli rõdult alla langes suur sini-must-valge kangas. Mõttesilla luuletust luges Lembitu sõjasõitja Allan Mägi. Lauldi orkestri saatel Eesti hümni palvesalmi.

Järgnevalt toimus Noorte Aasta väljakuulutamine peaskaut Jaan Lepa ja gaider Helgi Roseni poolt ja malevate ning liitude ringkirjade ettelugemine. Ringkirjadega tehakse teatavaks tubliduse eest antavad edutamised ja teenetemärgid. Väljahüütud noored ilmusid paraadi pealaua ette, kus märgid ja diplomid üle anti. (Edutatud noorte ja teenetemärkide saatjate nimed avaldame järgmises numbris, samuti võistluste võitjad ja kursuste lõpetajd.)

Ringkirjade

ja edutamistega tegelesid maleva vanem Ermi Soomet, maleva juht Silver Kask, abijuht Ervin Aleve, sekretär Valter Piigli, peaskaut Jaan Lepp ja õppeala juhataja Peeter Kallaste. Gaiditüdrukute ringkirju ja edutamisi korraldasid Tiia Kütt, Ene Lüdig, Siiri Lepp, Helgi Rosen ja peagaid Hilja Kuutma.

Väljas oli külm ja vihmane, kuid paraadisaalis oli nooruse ja kevade õhkkord. See jõudis kulminatsiooni siis, kui orkester hakkas mängima laagrilaule ja porilaste ning noored mõdõusid paraadsammul tervitavate juhtide eest mööda. Jüripäeva paraad kestis veidi üle tunni.

★

Kohe pärast paraadi kogunesid gaiderid ja skautmasterid Eesti Maja väikesesse saali jüripäeva koosviibimisele. Gaiderid olid korraldanud vorsti ja hapukapsa eine ja kohvilaua. Naiste poolelt oli ka külaliskõneleja, Ühendriikide eesti gaidijuht ja seltskonnategelane mag. Vaike Lugus, kes refereeris Eesti tuleviku küsimusi noorte ja noorsootöö taustal. Referaat, milles ülesehitavas toonis oli ka etteheiteid, võeti soojalt vastu, külalisele anti lilli.

TOETAGE MEIE VABADUSVÕITLUST OMA PANUSEGA EKN-ule KANADAS!

958 Broadview Ave. Toronto 6, Ont.

Royal Bank of Canada lahkub Quebecist

Kuna Rene Levesque separatistid kuulutasid Quebeci ühekeelseks provintsiks, kus on lubatud ametlikus asjaajamises kasutada ainult prantsuse keelt, siis kavatseb Royal Bank of Canada ja mitmed teised pangad ja suurettevõtted omi peakortereid Quebecist üle tuua Ontariosse. Ontario peaminister W. Davis märkis oma kõnes, et iseseisvaks muutunud Quebeci ja Ontario vahel ei saaks toimuda praegusel kujul kaubavahetust. See on Rene Levesqued vihastanud. Püütakse kõigiti avaldada survet, et hoida Quebecit Kanada föderatsioonis, kuid praegune Quebeci peaminister ja valitsus seisavad kindlalt separatismi teel.

Abessiinia keelustas USA diplomaate

Abessiinia võimud saatsid oma maalt välja USA ja teiste läänerriikide diplomaate, kuid USA saatkonna sulgemisest ei olnud veel teada. USA ja teised riigid protesteerisid. Abessiinia on viimasel ajal tihendanud suhteid Nõukogude Liiduga.

Mobutu saatis oma kääbuste armee võitlusse

Zaire president Mobutu teatas, et ta ei soovi, et Zaires valatakse ameerika sõdurite verd. Ta soovib ainult, et USA saadaks talle relvi ja sõjamaterjali. Mobutu kinnitas, et marokolased ja Zaire armee on piiranud sisse Angoolast kuubalaste juhtimisel sisestungi nud väed.

Mobutu, kes ristis ennast Mobutu Sese Sekoks, mobiliseeris 2000 4-ja jala pikust poolmetsikut Pygmy suguharu liiget võitluseks sissetungijate vastu. See suguharu elab isoleeritult Põhja-Zaires ja kasutab sõdimiseks ja jahipidamiseks terasvibusid mürgitatud nooltega. Pygmy kääbussõdurid on tuntud oma erakorralise julguse tõttu, kuna nad ei karda surma ja niipea, kui nende nool vastast tabab sureb see silmapilkselt. Pygmyd on ka varem sarnaseid sissetungijaid tagasitõrjunud ja Aafrikas tuntakse nende eest suurt hirmu.

Alaska õli jõudis pärale

Suured USA õlilaevad algasid Alaska õli vedamist USA läänerannikku linnadesse. Praegu tuntakse suurt muret sellepärast, et võimalikud õli lekkimised võivad rüvetada USA ja Kanada kaldaveed.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $20.00, 6 k. $11.00, 3 k. $7.00. USA-sse: 1 a. $21.00, 6 k. $11.50, 3 k. $7.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.00 Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $10.50, 6 k. $5.25. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

Esinejaid, korraldajaid ja kaasaaitajaid „Noorte talentide õhtul" Toronto Eesti Majas. Foto — S. Preem

SISUKAS NOORTE ESINEMISÕHTU

Eesti Abistamiskomitee Kanadas korraldusel toimus igaaastane noorte talentide õhtu pühapäeval, 24. aprillil, kell 5 p.l. Eesti Maja suures saalis, mille avas juhatuse liige L. Kiilaspea, kellel see oli juba kaheksas selline õhtu korraldada.

Selleaastane kava oli vist küll mitmekülgsem kui paljud varasemad. Klaveripalade kõrval oli ohtralt laulu, tantsu, kehakooli, omaloomingulist ilulugemist ja teisi mängupille.

Eeskavalises osas esinesid: Erik Luikes, Toomas Kolli, Krista Jürimäe, Lisa, Leena ja Linda Norheim, Mark Holmberg, Eve Zanyl-Teder, Merike Lainevool, Michael Sadul, Susan Silma, Desiree Medri, Christofer Timusk, Sarina Westerblom, Pia Metsala, Martin Kiik, Linda Roosipuu, Silvia Mullaste, Monika Pint, Paul ja Patrik Strauss, Sarah Pihel, Heidi Laikve, Ene Tombak, Enda Soostar, Rutt Küng, Heidi Klamas, Linda Kukk, Leo ja Toomas Säägi, Eva ja Tiina Tigane.

Kalev-Estienne noorterühmast esinesid Tiiu Trallman'i juhtimisel: Vivian Oder, Susan Kimel, Marika Maeste, Monica Pint, Eve Teder ja Kati Tihane.

Toronto Eesti Seltsi Lasteaia kooris esinesid Ilo Maimetsa juhtimisel: Leo Musta, Lisa Novek, Ellen Oiling, Marja Leena Roos, Madis Saks, Kylike Sillaste, Ellen Silm, Martin Tabur, Tamara Tambre ja Lembit Veskimets.

Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli kooris laulsid pr. Aruvalla juhtimisel: Kalli Hubel, Tiina Hubel, Cindy Härm, Ingrid Jürman, Karin Jürman, Monika Kask, Anita Kivi, Lisa Lambur, Ingi Mai Loorand, Kristi Lüdig, Linda Norheim, Selina Reiman ja Ingrid Silm.

Eesti rahvatantsijate noorterühmas, mille juhatajaks on Merike Toomes, tantsisid kaasa Mait Ainsaar, Anita Kivi, Pia Kori, Urmas Kori, Karin Meipoom, Juta Metsala, Pia Metsala, Ott Naelapea, Linda Paju, Leo Säägi ja Toomas Säägi. Akkordeonil saatis Peeter Jeeger.

Sisukas eeskava kestis kaks ja pool tundi ning vaevalt keegi publiku hulgast neid veedetud tunde kahetses.

Eesti Abistamiskomitee Kanadas kasutab võimalust neil veergudel tänada kõiki õpetajaid, abilisi, esinejaid ja publikut kordaläinud õhtu eest.

-m

Desiree Medri, Christofer Timusk, Serina Westerblom ja Pia Metsala esinemas. Klaveri juures Nora-Mall Kerson. Foto — S. Preem

TORONTO EESTI MEESKOOR KÄIS MONTREALIS

Laupäeva hommikul, 23. aprillil, kella poole kaheksaks oli 50 laulumeest abikaasadega ja mõningate tuttavatega kogunenud Toronto Eesti Maja juurde, et asuda bussidesse ja ettenähtud ajal algaski sõit Montreali suunas. Ilm polnud just väga sõbralik, sest sadas vihma, kuid see ei rikkunud sõitjate tuju. Voyageuri bussikompani oli eriti vastutulelik ja andis suuremad ja uuemad bussid kui oli lepingusõlmimisel lubatud, mis tegi sõidu palju lahedamaks ja mugavamaks.

Peale kolmetunnilist sõitu peatuti pisut kehakinnitamiseks ja seljasirutamiseks. Ilm muutus paremaks ja vihm lakkas. Veel kolm tundi sõitu ja oldigi Montrealis „Windsor" hotelli ees. Koori juhatuse poolt olid hotellis ruumid reserveeritud ja vastavad nimekirjad aegsasti ettevalmistatud, mille tõttu võttis toavõtmete väljajagamine ainult mõne minuti aega. Pisut rohkem kulus aega lifti ootamisel, sest liftimehhaanikute streigi tõttu oli ainult üks tõstuk töökorras.

Äride sulgemiseni oli veel paar tundi aega, mida eriti naispere poolt viimse minutini ära kasutati. Laulumeestel algas lauluproov, mis oli sama hotelli n.n. „Windsor Hall'is" kus leidis hiljem aset ka kontsert ja koosviibimine. Proovi lõppedes jäi meestel vaevalt aega oma vormiriietuse s.o. fraki selgapanemiseks kui juba koorivanem kutsus mehed rivisse, et marssida kontsertsaali, mis oli täis kontserdi kuulajaid.

☆

Kava esimesel poolel T.E.M. esitas kaheksa laulu ja paar lisapala ning klaverisolist Karen Viinamäe esitas klaveril F. Chopin'i — Valse mi-minor ja F. Liszt'i — Rapsodia nr. 8, mis võeti vastu kuulajate poolt kauakestva aplausiga.

Pärast vaheaega esitas T.E.M. ja Montreali Eesti Meeslaulu Selts ühendkoorina kuus laulu nende hulgas J. Zeiger'i — Kanneldaja ja L. Virkhausi — „Aga ükskord algab aega". Solistiks esimesel oli R. Pohlak ja teisel H. Raud. Klaveril saatis mõlemaid Dagmar Kokker. Teisel poolel juhatasid vaheldumisi Eerik Kokker ja Harri Toi. Kontsert lõppes, peale paari lisapala, Eesti hümniga.

☆

Kontserti kuulates istuti laudades, sest oleks olnud raske muuta kontsertsaali peosaaliks. Muidugi olid sellel moodusel ka omad varjuküljed. Laululava oli saali pikema külje ääres, mille tõttu kuulajad saali otstes kuulsid peamiselt ligemalseisvat kahte häälerühma ja ka lauljad ise ei kuulnud isegi oma naabrit, rääkimata teistest häälerühmadest. Pisut mõju avaldas ka samas saalis asuv baar, mida kasutades kippus mõne mehe tähelpanuvõimet nüristama. Aga, eks igal asjal on oma hea ja halb külg.

☆

Koosviibimisel M.E.M.S. E. Kokker'i juhatusel tervitas koosviibijaid Lehari — Tervituslauluga ja selle järele Dagmar Kokker'i klaveri saatel veel paar pala. T. E. Meeskoor Harri Toi juhatusel laulis „Meil õitsvad kodus valged ristikheinad" ja humoristliku „Härrad". Koosviibimine ja tants kestsid hilisööni ja mõnel laulumehel jäi voodi puutumata, sest „koosviibimine" kestis edasi hotellitubades.

☆

Ärasõidu ajaks oli määratud kl. 11.30, millest ka peaaegu täpselt kinni peeti. Saatmas torontolasi oli hulk Montreali laulumehi ja tuttavaid, eesotsas koorijuhi Eerik Kokkeri, Dagmar Kokkeri, Herbert Raua ja muidugi koori esimehe E. Aser'iga kelle õlgadel lasus kogu kontserdi organiseerimine ja ettevalmistus, mida ta tegi ennastohverdavalt. Toronto laulumehed on talle tänuvõlglased.

Tagasiteel sõideti ümber olümpiaväljaku. Ajanappuse tõttu polnud võimalik peatuda, vaid lepiti ainult üldvaatega. Vihm saatis kogu koduteed ja ei lakkanud isegi kojujõudnult.

Ettenähtud ajaks, kl. 6.30 p.l. Torontosse jõudes rutati koju kaasas hulk mälestusi meeldivast reisist.

r.

Laulupeo asemele killamängud?

Sihtasutus „Seedrioru" juhatus teatas Eesti Liit Kanadas juhatusele, et laulupidu Seedriorul 1978. a. suvel jääb ära ja aeg ja koht on vabad samas Põhja-Ameerika eestlaskonda haaravate ja meie rahvatraditsioonidele põhjenevate killamängude korraldamiseks. Sellest olenevalt on Liidu juhatus Toronto Eesti Maja väikesesse saali kokku kutsunud eesti maakondlike organisatsioonide ja gruppide esindajad koos meie rahvakunstalasid viljelevate organisatsioonide esindajatega esmaspäeval, 9. mail kell 7.30 õhtul.

Esimene maakondade esindajate koosolek kutsuti kokku ELK poolt möödunud sügisel. Siis selgus, et paljud maakonnad olid juba kavandanud suviseid väljasõite ja kokkutulekuid käesolevaks suveks. Koosolekul ei olnud ka mitmetest Kesk-Eesti maakondadest pärinevaid inimesi. Sellepärast loodi sel koosolekul puuduvate maakondade esindajate leidmiseks toimkond. Lembit Pihlberg, kes seda tööd peamiselt kandis, on nüüd leidnud töötahtelisi inimesi kõikidest Eesti maakohtadest, kes omakorda on lubanud uusi leida.

Toronto eesti organisatsioonide koosolekul möödunud aasta lõpul, võeti ka vastu põhimõtteline otsus, et 1978 tuleks suvepäevad korraldada teiseilmelised. Nii on killamängudeks ka Toronto eesti organisatsioonide toetus olemas.

Kalapüügi- ja laskevõistlus

Seltsi traditsiooniline „Kalameeste kevadpidu" õnnestus hästi. Suurim tänu lugupeetud peo-külalistele, A. Tera'le, kes kaunistas meie pidu eeskavalises osas ja meie lahketele varustajatele I. Marks'ile, Poko — Danforth ja jahimeestele K. Paap'ile, A. Nõmm'ele ja H. Suurna'le, kes annetasid kuus põdra praadi loterii heaks ja kalameeste poolt F. Aadli'le.

Seltsi juhatus tänab hr. ja pr. Laanemetsa ja kõiki teisi, peo heaks kordaminekuks kaasaaitajaid.

☆

Järgmise seltsi üritusena korraldatakse kevadine laskevõistlus laupäeval, 7. mail 1977 a. algusega kell 12.00. Läti Jahiklubi laskerajal „Berzaine". Võistlus toimub 1977 a. esiküti tiitlile, rändkarikale ja seltsi juhatuse poolt väljapandud auhindadele.

Palutakse kõikide laskehuviliste osavõttu. Vajaduse korral palume helistada seltsi sekretär E. Saar'ele tel. 425-9978.

☆

Seltsi 1977 a. kevadine havipüügi võistlus korraldatakse laupäeval, 28. mail Simcoe järve Cooks Bayl. Võistluseks koguneda kell 7.00 hommikul Milleri paadisadama parkimise platsil. Võistlus toimub rändkarikale ja seltsi juhatuse poolt väljapandud auhindadele. Lähemat informatsiooni võistluse korra kohta antakse kogunemise kohal.

Juhatus

Pensionäride klubi tänab

Südamlik tänu kõigile heldekäelistele annetajaile ja suurearvulisele loterii külastajaile, kes oma panusega aitasid kaasa 17. aprilli loterii harukordsele õnnestumisele. Palju tänu virkadele klubi käsitööringi daamidele, eesotsas pr. E. Kumm'iga nägusate käsitööde valmistamise eest. Suur — suuraitäh kõigile vabatahtlikele kaasaaitajaile loterii läbiviimisel: maistvate palade küpsetajaile, perenaistele, einelaua abistajaile ja saali korraldajaile.

Ameerika loterii võite on veel väljavõtmata: roheline nr. 77 ja nr. 13, roosa nr. 41 ja 34 ja 68, oransh nr. 56 ja 5, valge nr. 25 ja 93, hall nr. 59, sinine nr. 25 ja 92.

Nimetatud võite antakse välja Eesti Majas käsitööringi ruumis igal kolmapäeval kell 11—1 p.l. kuni 25. maini.

Juhatus

Balti juubeli-ball Montrealis

Montreali baltlaste organisatsioon „Canadian Baltic Aid Society" pühitses 17. aprillil oma 25-dat aastapäeva balliga 120 külalise osavõtul. Tervitussõnad ütles seltsi praegune esimees parun Peter v. Hahn, märkides, et traditsioon on nagu hõõguv süsi, mida tuleb pidevalt kohendada, et see lõõmaks ja elaks, muidu see muutub tuhaks ja külmaks ajalooks. Vastavalt balti tradtisioonidele saali ehtisid vapid Eestimaa kolme lõviga, Liivimaa leopardiga ja Kuramaa põdrapeaga. Kõnealune organisatsioon on Baltic Humanitarian Associationi järeltulija, mis alates 1947 a. krahv Keyserlingi ja parun Cecil v. Hahni juhtimisel oluliselt soodustas baltimaalaste, kaasaarvatud ka rida eestlasi, ümberasumist Kanadasse. Selle organisatsiooni eeskostmisel võimaldus ka Rootsi eestlastel massiline tulek Kanadasse. Kutsutud külalistena viibisid ballil krahv Andre Apraxin, kes on üks kandvamaid isiksusi tsaari-Vene emigrantide hulgas, seltsi endised esimehed Harald Bloom, M. v. Harpe, eestlaste hulgast E. V. Saks. Olgu märgitud, et krahv Apraxin on otsene järeltulija tatari vürstidest a. 1400 ja ta esiisad

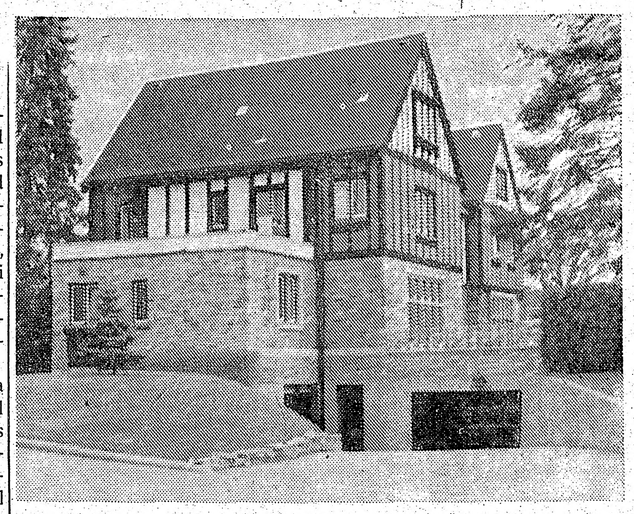

Vaatlusalune hoone Eesti Kunstimuuseumile Torontos, 12 Sunnydean Cr. otse Sunnybrook hospitali vastas üle Bayview Ave.

KAS TULEVANE EESTI KUNSTIMUUSEUMI HOONE?

Eesti Kunstide Keskuse töö arenedes kerkib üha tungivamalt päevakorrale Eesti Kunstimuuseumi paigutuse vajaduse küsimus, kus eesti kujutavkunst, mitmed teised kunstialad kuni rahvakunstini võiksid leida omale kindla kodu. Kuigi vajalik kapital selleks alles puudub, on ometi E.K.K. juhatuse liikmete poolt huvi tuntud teatud kinnisvara objektide vastu selleks, et ettekujutust saada võimalikust asukohast, saadaolevatest objektidest ja kapitali vajadusest.

Üks selliseid vaatlusaluseid objekte Torontos, esinduslikus rajoonis, on näidatud juuresoleval pildil ja pakub näiteks ca. 10.000 ruutjalga põrandapinda 18 eriruumi ulatuses, hulgaliste sisseehitatud kappidega arhiivideks ja panipaikadeks ning omab suure saali umbes 28 jalga korda 35 jalga, mis jatkub söögitoaks ja annab võimaluse intiimsemateks loenguteks, kontsertideks, koosolekuteks ja väljapanekuteks. Kinnisvaral on avar krunt kaunite puudega, suure välisterrassiga ja avara ujumisbasseiniga. Küsitav hind: 595.000.— dollarit.

Utoopia, küsivad ehk paljud. Isikud, kellele Eesti Kunstimuuseumi küsimus südamelähedane on, lähtuvad ometi seisukohast, et raha ei ole maailmast otsa saanud ja kui on vajadus, siis tuleb ka allikad leida. Küsimus on seda enam oluline, et Ottawa Museum of Man on arendamas oma tegevuse detsentraliseerimist ja sinna on kogunenud rahvusgruppide kunstipärandeid rohkem, kui neid paigutada suudetakse. Selles olukorras ähvardab oht, et nii mõndagi kogutust võib likvideerimisele minna ja jäädavalt kaduda.

Eesti Kunstimuuseum oma kodu olemasolles saaks neid kunstipärandeid päästa ja eesti kultuuripärandile avada jäädava positsiooni Kanada multikultuursuse mosaiigis. See oleks ka üks aluseid eesti rahvusgrupile pideva positsiooni rajamisel üldises Kanada rahvuskehas. Idee on suur. Kuid ka hind pole väike.

Eesti Majandusklubi Kanadas aasta korraline-koosolek

toimub kolmap., 4. mail kell 19.30 õhtul, Holiday Inn'i ruumes, 1250 Eglinton Ave. East, päevakorraga:

1) **Koosoleku rakendamine**
2) **1976. a. tegevus ja kassa-aruannete kinnitamine.**
3) **1977. a. liikmemaksu määramine.**
4) **1977. a. eelarve ja tegevuskava vastuvõtmine.**
5) **Valimised põhikirja järele.**
6) **Koosolekul tõstetud küsimused.**

Vahetult koosolekule järgneb ühine õhtusöök koos daamidega.

E. M. K. Juhatus

Käesolev kuulutus kehtib kirjaliku kutsena.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 402 **483-6308**
725 Don Mills Rd. **429-4944**
Don Mills, Ontario

1. KALEV-ESTIENNE'i valikrühmade ja Kanada rahvusvahelise meeskonna

esinemine toimub 27. ja 28. mail St. Lawrence Centre's algusega kell 7.30 õ.

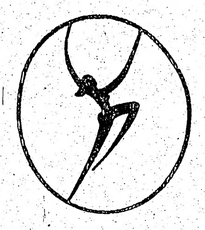

Kavas palju uut ja huvitavat. Piletid eelmüügil võimlejatelt ja St. Lawrence Centre's alates 30. aprillist.

2. Noorterühmade

esinemine toimub 30. aprillil kell 6.30 õ. Monarch Park Secondary School'is. Piletid saadaval kohapeal.

3. Kanada rahvusvahelised

moodsa võimlemise võistlused toimuvad 3. ja 4. juunil Seneca College's.

Informatsiooniks helistada 889-7889.

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"

1482 Bathurst St.,
Toronto 10

Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Vene keisrite teenistuses suur-admiralidena ja sõjavägede ülemjuhataja ina mängisid ajaloos olulist osa. Üks neist Peter Suure Baltimere laevastiku juhina Põhjasõjas opereeris Eesti randadel ja okupeeris Soome. Eestist tuntud toidud peolaual ja Tallinnast ning Eestist põlvenevate baltlaste rohke osavõtt ning eesti keele rääkimine andsid sellele kokkutulekule veel erilise koloriidi.

„Kikerpilli linnapead" ja „Kraavihallid"

on kaks lavateost, mis tulevad esitamisele Lääneranniku Eesti Päevade puhul 10.—15. juulil Vancouveris, B. C.

„Kikerpilli linnapead". Vancouveri Eesti Seltsi Teatri ja Kirjanduse Rinki ettekandel, lavastatakse 11. juulil. Arno Ounapuu on näitejuht.

„Kikerpilli linnapead" on Hugo Raudsepp'a päevakajaline komöödia aastatest 1926, kus kirjanik naeruvääristab linnapea koha pärast võistlejaid.

Teisena Vancouveri noorteater „Kalevala" esitab Enn Vaigur'i laulumängu „Kraavihallid", näitejuht Elsa Jaako. Tükk lavastub 12. juulil, samuti Lääneranniku Päevade sarjas. Kuuldavasti on lavastaja teinud osaliste juures ümberpaigutusi, mis peaks näidendile kasuks tulema.

Aktiivseid noori

ALLAN LIIK

Allan Liik on pillimees, kes rohkem kui poole oma eluajast (21 aastane) on olnud pillimeheks skautluses, täienduskoolides, Kungla rahvatantsu rühmas, mitmetel eriüritustel ja Kaja orkestris. Allan räägib laitmatult eesti keelt, mida õppis vanematelt kodus ja eesti täienduskoolides. Keskkooli lõpul oli üheks katseks koosoleku protokolli koostamine. Seda õpetati täienduskoolis ja iga kooli lõpetaja peaks sellega hakkama saama kui tal seda teha tuleb. Praegu õpib Allan York Ülikoolis ökonoomiat kuid kavatseb üle minna majandusteaduse õpimisele.

Skautlik tegevus algas hundipojana Kalev-Viru lippkonnas. Hiljem sai temast salgajuht. Lippkondkond vajas pillimeest ja kuna Allan oskas mängida akordioni, siis tuli temal seda teha. Lippkonnas oli veel teisi muusikahuvilisi poisse ja neist kujunes välja eestlaste seas hästi tuntud KAJA orkester. Allan on ka Rahvatantsurühm KUNGLA pillimees. Koos selle rühmaga ta on käinud esinemas mitmel pool ja ees seisab suvine ringreis Euroopas. Esinetakse Rootsis, Saksamaal ja Prantsusmaal. Kui aega jätkub (ja Allan tavaliselt leiab seda) siis ta on olnud pillimeheks täienduskooli rahvatantsu rühmale, Jõekääru lastekodus kasvatajaks, pillimeheks ja valguspeo korraldajaks. Lõpuks ei saa nimetamata jätta seda, et Allan on kolmel aastal rahvusvahelise Karavani ajal esinenud oma „KÜLAPOISTE" grupiga laulus tantsus ja muusikas Toronto Eesti Majas. Sõidu tõttu Euroopasse käesoleval aastal ta sellest osa ei võta.

Küsimuse peale, mis on head või halba eesti ühiskonnas vastas Alilan: Kõik on hea. Eriti head on eesti rahva suured kogunemised, nagu suvepäevad, laulupeod, suurlaagrid ja Ülemaailmsed Eesti päevad. Need haaravad noori ja süvendavad nendes rahvustunnet. Elu on täis tööd ja ilu. Halba ei ole üldse olemas.

Lisaks kõigele Allanile meeldib ka teater ja kui ta kunagi mahti saab, siis kavatseb ta sellel alal midagi kaasa teha.

VABADUSVÕITLUS PEAKS KAASA HAARAMA NOOREMA GENERATSIOONI

EKN väliskomisjon uute probleemide ees

Nagu kuuleme on Eestlaste Kesknõukogu Kanadas väliskomisjoni koosolekul, 20. apr., selgitatud võimalusi kuidas välisvõitlust edukamalt edasi viia. Näib, et senise taktika — ootame ja vaatame kõrvale on tekkimas midagi uut, mis tahab näha detaliseeritumat ning programmilist vabadusvõitlust, mis haaraks eesti ühiskonda tervikuna ning kaasa tõmbaks ka meie täisikka jõudva noorema generatsiooni.

Belgradi kokkutuleku ettevalmistamiseks on EKN juhatus ja Büroo teinud tõhusat ettevalmistustööd. Kokkusaamist ja kirjavahetust on peetud valitsusliikmetega ja ühiseid aktsioone kavandatud koos läti- ja leedu kesksete organisatsioonidega. Belgradi kokkutuleku raskuspunkt arvati langevat septembrikuu viimasele poolele ja sellel ajal on kavatsus

leedu noorte algatusel korraldada Washingtonis suurem demonstratsioon vabaduse taotlemiseks ikestatud rahvastele.

Seoses Belgradi kokkutulekuga korraldab Euroopa Union juba lähemal ajal ettevalmistava koosoleku seisukohtade ühtlustamiseks Euroopasse puutuvates küsimustes. Sellele koosolekule sõidab Kanadast senaator A. Tompson. Väliskomisjon pidas soovitavaks Balti rahvaste erikomisjoni saatmist Belgradi ja soovitas, et EKN juhatus hakkas taotlema selleks vastavat luba.

Pikem mõtetevahetus oli tekkinud päevakorra 3. punkti juures — tegevuskavalisi küsimusi. Seda põhjustas asjaolu, et eesti ühiskond valdavas osas on tegelemas kunstiliste ja kultuuriliste küsimustega, kuna välisvõitluslik tegevus on jäänud teisele kohale. Parima näitena sellel alal toodi ette eestlaste osavõtt möödunud aasta küüditamise aastapäeva aktusest.

Leedulasi, lätlasi ja eestlasi oli seal olnud 600—200—20 (!)

Osa komisjoni liikmeist oli olnud arvamisel, et välisvõitlus praegusel kujul ei oma vabadusvõitlusele ettevalmistavat isceloomu ja seepärast ei innusta ei noori ega vanu. Senist välisvõitlust on teostatud status quo aluselt — rahvusgrupi elushoiu, tema probleemide selgitamise, okupatsioonivõimu süüdistamise ja teistelt abipalumise eesmärgil. Kommunistliku diktatuuri likvideerimine N. Liidus, mille kaudu vabaduse taastamine Eestile ja teistele ikestatud rahvastele võiks kõne alla tulla, ei ole seni EKN foorumil ega väliskomisjoni koosolekuil diskuteerimisel olnud. Seda tuleks esiteks vaadelda kui psühholoogilist sõda, milles vene ja teised ikestatud rahvad asetatakse kommunistliku ühiskonna majandusliku, sotsiaalse ja õigusliku realismi ette ja tehakse teadlikeks nendele tehtavast ülekohtust.

President Carter surus N. Liidu defensiivi ainult rõhutades ülemaailmset inimõiguste respekteerimise vajadust.

Kommunistliku ühiskonna realismi selgitamine nõukogude rahvastele võib teha seda palju suuremal määral. Dissidendid (teisitimõtlejad) N. Liidus on sellele selgitustööle tugevaks eelväeks.

Teiseks on aeg mõtelda ka sellele, kuidas ja millises olukorras võiks teostuda tõeline vabadusvõitlus ja milliseks võiks kujuneda vabanenud rahvaste omavaheline koostöö majanduslikul ja poliitilisel alal. Ühiseks koostööks tänapäeva arenenud rahvad vajavad hoolikatel väljakujundatud aluseid enne kui nende järele vajadus tekib.

Kõk nende küsimustega seosesolevad probleemid peaks diskuteerimist leidma iga ikestatud rahva piirides ja eesti ühiskonnas EKN väliskomisjoni koosolekutel. Neid

koosolekuid peaks olema vähemalt 9 aastas ja osavõtt võimaldatud ka väljaspool komisjoni olevatele, vabadusvõitlusest huvitatud isikutele.

Väliskomisjoni esimees oli nõustunud ja lubanud pidada järgmise koosoleku maikuu lõpul, et diskuteerida sellel koosolekul ülestõstetud küsimusi.

Käesoleval aastal korraldavad eestlased küüditamise aastapäeva tähistamist. Selleks on reserveeritud St. Pauli katedraal ja palvuse peavad ühiselt Eesti, Läti ja Leedu piiskopid, kes selleks on oma nõusoleku juba andnud.

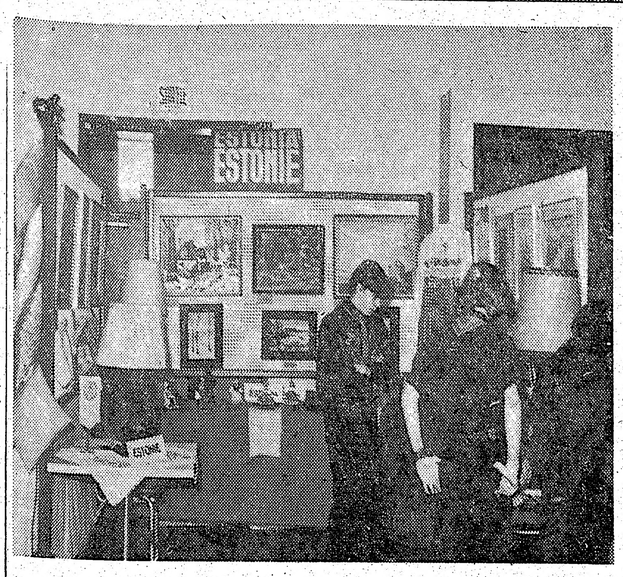

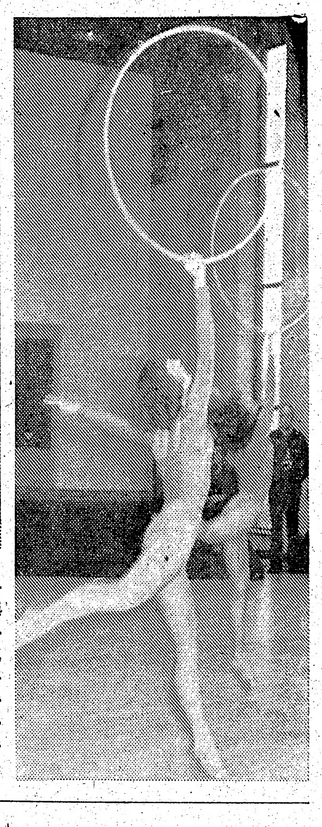

Aprilli algul toimus Montrealis „Comite Multiculturel de Montreal Metropolitan" korraldusel rahvusgruppide näitus, millest võttis osa ka Montreali Eesti Selts. Organiseerijateks olid hrad Lepa ja Muru. Väljapanekud maalide osas olid pr. Utsalilt, hr. Lepalt ja hr. Rubergilt, käsitööd pr. Murult, Lepalt j.t. Keraamiliste töödega esines Rohusaar. Eeskavalises osas esinesid naisvõimlejad pr. Pauli juhtimisel ja rahvatantsijad hr. Tammargi juhtimisel. Muusika eest hoolitses hr. Teose. Pildil — vaade osale eesti väljapanekutest. Külastajad vaatavad Endel Rubergi korts-naha menetlust. Paremal H. Paul junior esinemas. Foto — E. Sügise

TORONTO EESTI NAISSELTSI KÄSITÖÖRINGI KÄSITÖÖDE NÄITUSELT

Pühapäeval, 24. aprillil, oli Toronto Eesti Naisselts korraldanud küünlavalguse õhtu, mis oli ühtlasi selle organisatsiooni Naisringi käsitööde näituseks. Nimelt olid just lõppenud selle käsitööringi möödunud kevadhooaja kokkutulemised ühise käsitöö-tegemise ja -õppimise tähe all, ja nüüd oli töö tulemustest Peetri kiriku suures saalis korraldatud ilus ülevaatenäitus.

Töid oli palju. Neid jätkus parasjagu avaralt esitatutena ülesseadmiseks kogu pikale lavaäärele, kui ka selle otstel lisalaudadele, ja mõnevõrra koguni seintele. Tehnikailt oli väga mitmesugust: oli heegel- ja filee-pitse, broderiid ja risheljööd, oli makrameed, oli väga mitmeid sorte tikandeid, millest eriti torkasid silma mõned Florenzi tapestri tehnikas tikitud vikerkaarelikkude värviülemineкutega sohvapadjad, natuke pärlitikandit, varrastel kootud azhuursed sallid, rätid ja muud esemed, kaunike kogu mitmesuguseid võid, rida puust sõlgi ja mitmeid, — üks koguni hästi suur — rüijü vaipu. Aga — vist ainult üks eestitikandiline rahvarõiva juurde kuuluv tanu ja samuti vist ainult üks eestitikandiline sohvapadi ning laudlina.

Muidugi, surusin ennast kogu aeg leppima põhjendusega, et siin on tegu ju ainult ühe õppimise soovist kantud rühma eesti perenaistega, kes on soovinud ja saanud omale selgeks terve hulga väga huvitavaid käsitöö tehnikaid. Nii siis mitte mõni rahvuslik esindusnäitus, vaid ühe kursuse nõnda öelda lõpunäitus. Aga miks, kiusas mind kusagil sügavamal siiski leppimatult küsimus, miks ei ole nende samade tehnikate õppimiseks kasutatud meie omi vanu rahvuslikke mustreid? Kus on meie oma kangakudumine? Seda enam, et kui Kodumajanduskoda jõudis veel enne iseseisvuse lõppu korraldada kodukäsitöö olukorra uurimiseks ühe üleriigilise ankeedi, sai ta vastuse küsimustele: missugust käsitöö tehnikat kõige enam harrastatakse — kangakudumine, ja küsimusele: missugust tehnikat soovitakse kõige enam kursustel õppida — kangakudumine! Ja kui Eesti võttis 1938. a. osa suurest rahvusvahelisest käsitöönäitusest Berliinis, kus teiste seas oli ka Kanada esindatud Briti Impeeriumi osana, sai meie väikene Eesti oma rahvusliku kodukäsitöö-

UUS HELIPLAAT

Mind ära unusta

Harjo Tari ja Georg Iltali orkester

MERIT CO. LP 4320 — Mälestusteedel, Armukadedus, Silva valss, Mehhiko teel, Kõik maailma uhked roosid, Suudle mind, Mind ära unusta, Üksainus õis, Serenaad, Lara valss, Kurbus, Kevadlaul, Poeem.

HIND $7.00 (Ontarios 49 ¢. jaemüügimaksu) Postiga tellides lisada postikulu 75¢.

Müügil MEIE ELU talituses

Eesti Majas, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

MALE

Treening turneerid Ü.E.P. Stokholm, 1980

Esimene ainult eestlastele, toimub Eesti Majas neljapäeval, 5. mail kell 7 õ.

Teine soomlastele ja eestlastele toimub Eesti Majas neljapäeval, 19. mail kell 7 õ.

Viis mängu, 15 min. mängu aeg osavõtjal.

18 a. ja vanemad $1.00 osavõtumaks. Noored vabad.

Kõik malehuvilised teretulnud.

TORONTO EESTI MALEKLUBI

JAAN ALMER KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

JÜRIÖÖ ÜLESTÕUS

Jüriöö ülestõusuga on Padise kloostter oma nime kirjutanud jumedalt Eesti ajalukku. Keskaegsetest Eesti kloostritest oli Padise suurim oma võimsalt kindlustatud hoonestikuga. Padise kloostrivaremed asuvad Tallinna — Haapsalu maantee ääres, 50 km. Tallinnast ja umbes sama palju maad on Padiselt Haapsalusse. Tallinnast Padisele minna tuleb läbistada Keila. Keila linnakesele on jäänud see au, et Keila kirikust veidi põhjapool on Martin Lutheri inimsuurune musta värvi püst. Padise kloostri ligidal on eestlaste vana maalinnuse asukoht, kus nüüd kasvasivad põlised männid. Kloostri asukoha valik on vanadel munkadel õnnestunud. Padise klooster kuulus tsisterlaste mungaordule ja sai oma nime Prantsusmaal asuva peakloostri järgi. Too mungaordu levis kiiresti Põhja-Euroopasse ja ka XIII sajandil Baltimaile. Mungad aitasid Eestimaad vallutada ja ristisid inimesi. Selle tänuks kingiti neile suuri maaalasid praeguse Padise ja Risti ümbruskonnas. 1310 a. hakati Padise kloostrit ehitama. Esimesed kivihooned püstitati Kloostrijõe kallastele praeguse tee ääre. Mungad ja nende vaimulikud ning ilmalikud juhid elasid kohapeal ja juhatasid ehitustöid. Kogusid rahvalt makse ja kindlustasid end igakülgselt. Too esimene Padise klooster hävitadi vanade kroonikate ja ürikute järgi eestlaste poolt 1343 aastal jüriöö ülestõusul. Kroonikad mainivad, et sel aastal olnud jüriöö taevas pilves. Vahel paistnud kuu, kuid kadunud jällegi ning üksikud tähed olnud taevas.

☆

Juhtus nõnda, et ma möödusin Padise kloostri varemetest esimest korda aprillikuus 1932 a. ühel ööl. Tulin Vasalemma jaamast ja läksin Ristile. Varem polnud ma siin käinud.. Olin siiski teadlik, et siin teeääres asuvad Padise kloostri kuulsad varemed. Sel ööl oli ka taevas pilves. Ainult mõned üksikud tähed olid taevas. Teeääres kasvasid põlised suured puud ja eemalt paistsid musta koguna kloostri varemed. Nende juurde jõudes seisatasin seal. Ent need polnud mitte selle ehituse varemed, mille hävitasid vaprad eestlased jüriööl. Nood varemed kuulusid uuele kloostrile, mis ehitadi pärast jüriöö ülestõusu. Ent ajahammas oli ka nende juures oma töö teinud. Vanadel lossivaremetel on alati midagi jutustada: müstilist, salapärast. Armastusest ja vihkamisest. Armastusest vihkamiseni olevat ainult üks samm. Olin üksinda ja astusin pimedas edasi ja seisatasin uuesti madalate müüdirusude ja kivihunnikute kohal teel. Ja need olidgi selle kloostri rusud mille eestlased hävitasid jüriööl. Ajaloosse peab süvenema ja kaasa elama. Ma kujutasin ette omale ülestõusmise algust. Püüdsin olla üks sõdur eestlaste malevas.

Madalatest müürirusudest oli ülesse kerkinud müürid, tornid, katused ja väikesed aknad müürides. Mungad, sõdurid, ülikud, nii vaimulikud kui ka ilmalikud olid väsinud igapäevaseist toimingutest ja jumalateenistusete pidamistest ja magasid rahulikult. Salapäraselt ja vaikselt lähenesid eestlaste üksused. Neid naasus jalgsi ja ratsa. Kaugemalt mereäärest, Nõvalt, Vihterpalult, Ristilt ja isegi Nissi kandist. Mereäärest tulnuil olid jalas kõigil pikasäärtega sussid. Sest nad käisid kalal ja liikusid vees. Varsti algaski kevadeni silgupüük. Too on randlasele väga tähtis toiming, sest kala sai müüa kaugemale küladesse inimestele. Mõlemad olid rahul, kes müütas, sai raha ja ostja kodus toidulisa. Siin oli isegi naisi, vanu ja noori ja neil oli enamuses peas potmütsid. Tolleaegne parim müts oli olnud võrdne ühe lehma hinnaga. Neid müütasid igal sügisel Risti kiriku juures killamäel Tallinna kaupmehed. Sest seal oli siis suur laat ja ka õllejoomine mis lõppes vahel kähmalusega meeste vahel.

☆

Algas kloostri piiramine ja ründamine. Vahid hüüdsid, mungad ja sõjamehed ärkasid. Helistati kirikukelli tornis. Võitlus oli tugev ja kähmalus kiire. Ent õnn oli eestlaste poolt. Purustati kloostri värav. Sõjamehed taganesid. Eestlased tungisid kloostrisse. Kloostris olevad sõjaväelased ja mungad surmati kõik, ainult mõnel üksikul õnnestus põgeneda. Tuleleegid tõusid kõrgele ja hävitasid kõik kloostri ehitused. Veel kaua suitsesid tukid ja siis sadas sooja vihma ja kustutas tule.

Kuulsin, et keegi kõnetas mind. Pöördusin tagasi olevikku. Minu ees seisis noor naine. Riietatud soojalt ja peaümber oli rätik.

Ta küsis: „Kas teie tulite Tallinna poolt?"

„Jah."

„Kas teile tuli vastu üks mees?"

„Jah."

Naine: „Teie olete võõras siin?"

Vastan: „Esimest korda olen siin. Kas need on Padise kloostri varemed?" Naine jutustab edasi: „Need on siin esimese kloostri hoone varemed mille hävitasid eestlased 1343 a." Ta näitas käega Tallinna suunas suurtele varemetele rääkides: „Seal need on uue kloostri varemed, mis ehitati peale jüriöö ülestõusu. Selle kloostri on hävitanud aegade möödumisel ajahammas."

Küsin: „Kas rahvasuus on edasikantud vanu mälestusi jüriöö ülestõusust 1343 a.?"

Naine: „On. Aga vähe. Mungad ja sõdalased on pahad olnud kohalikke elanike vastu. Maksud on tohutu suured olnud." Ta ruttas edasi.

Enne Risti suunas edasi liikumist võtsin teelt ühe väikese kivi ja viskasin kloostri rusude suunas ja kivike kukkus seal kuskile madalamasse kohta vette. Mul oli selline arusaamine, et selle kivikese viskamisega kloostri varemete suunas olin ka mina osavõtnud jüriöö ülestõusmisega võõra võimu vastu.

☆

Jüriöö ülestõusmine lõppes eestlaste kahjuks. Ka Haapsalu lossi piirati jüriööl 1343 a. Kuid lossi ei suudetud purustada ega võõra võimu esindajaid hävitada. Põhja-Eesti valitseja Taani kuningas müüs pärast jüriöö ülestõusu oma valduses oleva maa Saksa ordule. Viimane taastas Padise kloostri tugeva kindlusena. Ehitustööd kestsid üle saja aasta ja 1449 a. toimus kloostri pühitsemine Tallinna piiskopi poolt. Kogu klooster piirati vallikraavidega, kust kloostri uue peavärava kohalt viis üle tõstesild. Kloostri vasest värav leiti 1957 a. kaevamisel maa seest. Keldris oli kütteseadeldis, mille abil võis kuuma õhu kütte põhimõttel soojendada ruumi ja kirikut.

Pärast Liivi sõda kingiti Padise klooster kogu maadega Riia toomhärrale Thomas Rammile. Pärast Vabadussõda jagati maa asunikele. Mõisa kahekordne valge härrastemaja, mis oli ehitatud kloostri Haapsalu poolel külge, sai koolimajaks. Viimane Rammide pärija, kes elas Tallinnas, sai omale mõisa vesiveski ja väikese mõldri elumaja ja ühe suurema maja ka. Arvatavasti varem elas seal mõisavalitseja või mõni kõrgem mõisa ametnik. Veski töötas kogu aeg, ainult kõksuvel lasti vesi alla ja veski seisis. Sest inimesed tegid heina ja kellegil ei olnud aega veskil käija. Mõisa järgi nimetati kohalikku valda Kloostrivallaks. Ent lühikest aega enne. Vabariigi lõppu anti vallale endine nimi Padise vald. Nõnda oli teda kauges minevikus nimetatud.

Padiselt kuus klm. loode pool seisab Põhja-Eestis üks vanim pühakoda, Risti kirik. See on ehitatud XIII sajandil. Too kirik oli varemetel aegadel kloostri hooldamisel ja pärast kloostri likvideerimist viidi kloostrikiriku suured tammepuust kujud sinna mis alles olid seal Vabariigi ajal. Kloostrikiriku kantsel viidi Juuru kirikusse. Arvatavasti põhjusel, et Juuru kihelkonnast kuulus Padise kloostrile 14 küla. Lihtsast, madalast pruunist kanstlist ei või arvatagi, et too seisis millalgi võimsas Padise kloostris. Kantslit kasutati Juuru kirikus veel Vabariigi ajal ja võimalik, et too seisab seal veel praeguseni.

M. Ervart

Tiiu Kadaka teine lillemaalide näitus

Oma esimese näituse lillemaalidest korraldas Tiiu Kadak siin Peetri kiriku väikeses saalis oktoobris 1975 peamiselt siinseile eestlastele. Vahepeal on ta väikselt ja vähesel määral edasi töötnud ja ka paarist rühmanäitusest osa võtnud (E. Kunstnike Koondise aastanäitused, Balti naiskunstnike ühisnäitus Leedu majas, Esto '76 kunstinäitus Baltimore's, jne.). Nüüd on tulemas tema teine oma-näitus, aga seekord juba esimese avaliku etteastena ka Toronto Kanada publikule. Väljapanekute hulgas on osa vanemaid, kuid juures ka rida uusi, maalitud niihästi kohapeal saadud lilledest, kui ka mälestuste ja oma endiste tööde põhjal. Vahepeal tänulikult kingituseks saadud Kanada metsorhideedest, trilliumidest, Jack-in-the-Pulpetitest ja teistest haruldustest maalitud tööd on sedapuhku omale juba kodud leidnud ega ole neid sellepärast siis ühtegi enam sellel näitusel, kuid neid, ja ehk teisigi, on ehk siiski juba järgmisel näitusel.

Seekordne näitus toimub 3.—30. maini Forest Hilli raamatukogu ruumes, 700 Eglinton Ave. W., kus see on avatud esmaspäeviti, teisipäeviti, neljapäeviti ja reedeti, kl. 10—20.30, ja kolmapäeviti ning laupäeviti kl. 9—17. Sissepääs ei ole maksuline.

MARIE UNDERI 94 SÜNNIPÄEV Stokholmis. Tema haigevoodi ümber, vasakult: Kalju Lepik, August Mälk, Herman Rajamaa, Helmi Rajamaa, Leini Mälk, Maria Kleitsman, Leonid Laid ja Renate Kaasik. Voodi korval Marie Underi tütar Hedda Hacker.
Foto — M. Lepper

Meeleolukas kevadpidu Lõuna-Floridas

Maimi ja Fort Lauderdale eestlased korraldasid innukas koostöös kevadepeo. Seekord oli peoruumideks valitud „Shrine Club", milline asub Miami ja Fort Lauderdale vahel asuvas Hollywoodi linnakeses. Pidu õnnestus üle ootuste hästi, nii osavõtjate rohkuselt, majanduslikult, kunstiliselt kui ka meeleoluliselt.

Teadustajaks oli E. Totsas. Avasõna ütles H. Hinno, kes mainis muuseas et Kanada eestikeelsed ajalehed kirjutavad nagu tahaks keegi kellegilt Miami Eesti Maja üle võtta. Huvitav, et meie keegi ise sellest midagi ei tea; kuidas saaksi liikmeskond ise omalt midagi üle võtta? H. Hinno kõne kutsus esile tugeva aplausi.

Eeskavalist osa alustas laulukoor lauldes „Ei saa mitte vaiki olla". Järgnes kaks meeleolukat soololaulu noorelt lauljannalt Helme Valterilt (Helme on omal ajal kuulsaks saanud kapten Kõu Valteri tütar) Marta Melville vaimustas kuulajaid meloodilise soololauluga ja siis duetiga koos lauluveteraan Karl Karroliniga. Ja kui siis K. Karrolin oma soololaulu ettekandis, kuulajaskond hakkas hoogsalt refräänile kaasa laulma. Huvitava vahelduse tõi noor Tõnu Pajuäär kes klaveril kandis meisterlikult ette dzäss- ja „rock" muusikat.

Seekord olid enamus esinejatest noored. Samuti oli publiku hulgas noori rohkem kui tavaliselt.

Tuntumatest eestlastest olid peol John Tiedeberg, kolonel Nigul Ermaste ja tuntud seltskonnategelane, Miami Eesti Maja esimees, Donald Koppel.

Kevadpeo raamides teostati rakenduskunsti näitus mis hästi korda läks. Veel korraldati daamide kevadkübarate võistlus. See oli ilus ja värviküllane paraad ja tseremoonia. Võitjaks kuulutadi Ida Maldur. Edasi oli kunstitööde loosimisi ja muid üritusi.

Maria ja Theodor Hendrichs'i (80 a. vana) esitasid tango demonstratsiooni. Selle tantsuga nad tulid esikohale tantsuvõistlusel mis korraldati laval 4000 reisija vahel nende hiljutisel ümbermaailmareisil.

See pidu oli üks paremini korraldatuist mida siin varem kogetud. Osavõtjate suurim tänu kuulub Ida Maldurile Miamist ja Harald Hinnole Fort Lauderdale'ist.

E. Totsas

†

Meie keskelt lahkus

ALEKSANDER RIIS

mälestab kurbuses

VANCOUVERI PENSIONÄRIDE ÜHING

Oma varalahkunud kallist õde

HEDDA WICHMAR'it (Vihmar)

surnud 3. aprillil 1977 Torontos

mälestab leinas

DAGMAR

Armast sugulast

ERICH KURSS'I

surnud 4. aprillil 1977 Stokholmis

mälestavad leinas

EMIL KÄRNER abikaasaga
ÕIE KÄRNER

Armast

MARE SÜTIS'T

mälestavad

MARTA ja HAROLD PURRE
PILLE ja TARMO PURRE

Kiri Rootsist

ADMIRAL PITKA SAATUS UUESTI PÄEVAKORRAL

STOKHOLM („Meie Elu" kirjasaatjalt). — Rootsi uus kodanlikest erakondadest koosnev valitsus on juba rohkelt üle poole aasta võimul olnud. Selle lühikese aja kestel ei ole siin maal veel erakordseid muudatusi toimunud. Vana valitsus jättis uuele raske päranduse ja muid probleeme, mida ei ole võimalik nii ruttu lahendada.

Rootsis õnnestus kahe maailmasõja kestel erapooletuks ja vabaks jääda ja tema rikkus-jõukus kasvas. Sõdade lõppedes ei olnud Rootsil välisvõlgasid. Eestlaste Rootsi tulles oli sotsialistlikus valitsuses majandusministriks Myrdali nimeline tegelane, kelle õhutusel anti N. Liidule üks miljard krooni laenu. Ka tegi Myrdal ettepaneku Rootsi tulnud eesti pagulased välja anda Venele, et veelgi rohkem sõbralikumaks ja kasulikumaks Rootsile muuta vahekordi N. Liiduga. See Myrdali sensatsiooniline ettepanek ei leidnud teostamist. Aga nagu lugejad mäletavad, anti siiski pisut hiljem välisminister Undeni ajal salk balti sõdureid-põgenikke, peamiselt lätlasi, vähemal arvul eestlasi N. Liidule välja.

N. Liit pidi temale laenuks antud miljardi rootsi krooni arvel Rootsist kaupu ostma. Muidugi ta ei täitnud seda tingimust, ostis pisut midagi ja hakkas võlga tagasi maksma alles siis, kui rootsi krooni väärtus oli väga alla käinud.

Rohkem kui nelikümmend aastat võimul olnud sotsiaaldemokraatlik Rootsi valitsus pärandas uucle kodanlikule koalitsiooni valitsusele Rootsis valitseva raske majandusliku olukorra. Sotside valitsemise ajal oli Rootsil tekkinud 20 miljardit rootsi krooni välisvõlga. Uus valitsus pidi veel väljast laenama miljard dollarit, et rasket majanduslikku olukorda parandada.

Elukallidus on Rootsis väga tõusnud; sotsid tõstsid kõvasti töölistel palkasid ja maksustasid kõvasti tööandjaid. Rootsi tööstuslik produktsioon ja selle saadused kallinesid niivõrd, et Rootsil on nüüd suuri raskusi oma kaupu välismaale müüa, pealegi kus Jaapan peamiselt ja mõned teised uued riigid maailmaturgu palju odavamalt oma tööstussaadustega varustavad. Mõned üksikud Rootsi majanduslikud asjatundjad on julgenud rootsi avalikkusele tõtt tunnistada, et Rootsi head ajad on jäädavalt möödas ja et rootslastel tuleb hakata teistmoodi — kokkuhoidlikumalt elama. Kuipalju rootsi ärahellitatud rahvas seda nõuannet täidab, seda näitab lähem tulevik.

☆

Skandinaavias valitseb rahutu meeleolu. Taanis kestavad juba pikemat aega streigid. Trükitöölised on seal streikinud juba pikemat aega ja Taani kõige vanem ajaleht „Berlingske Tidende", asutatud 1749. a., konservatiivne ja suurima tiraazhiga — 160.000 eksemplari, ei ole juba kaks ja pool kuud ilmuda saanud. Trükitööliste streik on veelgi laienenud ja neid ridu kirjutades teatati Kopenhaagenist, et praegu saab Taanis ilmuda ainult paar väikest bülletääni: taani rahvas on informatsioonita, kuuleb pisut uudiseid ainult raadio kaudu. See tähendab kaost Taani ühiskondlikus elus.

Ega Rootsiski olukord pole kiiduväärt, palgaläbirääkimised kestavad aasta läbi ja elukalliduse ja muude raskuste tõusu tõttu suureneb ka närvilikkus elanikkonnas.

☆

27. märtsil sai Marie Under 94-aastaseks. Nagu „Meie Elu" lugejaile teada, viibib Marie Under juba pikemat aega Stokholmis Vårbergi haiglas. Ta paigutati sinna koos oma abikaasa Artur Adsoniga rohkem kui aasta tagasi. Artur Adson teatavasti suri seal käesoleva aasta 5. jaanuaril 87-aastasena. Lisan siia, et üle hulga aja on okupeeritud kodumaal ilmuvas ajakirjas „Keel ja Kirjandus" nr. 3, 1977 avaldatud ka artikkel pagulaskirjaniku kohta: ajakirja selle numbri viimasel leheküljel leidub poolteiseveeruline kirjutus — „Artur Adson surnud", autoriks Harald Peep, üks nooremapõlve kirjamees, kes nõukogude ajal kodumaal tegevusse astunud. Ei mäleta, et mõnest teisest eesti pagulaskirjanikust oleks N. Eesti väljaannetes kirjutatud. Harald Peepi artikkel kadunud Adsonist on kaunis jahe. Tsiteerin sellest nekroloogist mõne lause: „Suurem osa tema tegevusest (näitekirjanikuna, Draamastuudio ja „Vanemuise" dramaturgina, filmiinspektorina-kõlbluskontrollina, kirjastustegelasena, memuaristina) kannab endal tagurlike arusaamade jälgi. Alalhoidlikus süvenes aastatega ning tingis konflikte paljude eesti kultuuriloojatega. Tagasivaates tema luulelooming ule kodanlikus Eestis võime aga täheldada selliseidki jooni, mis väärivad tunnustust, kõneldes isikupärasest liirikatalendist."

Nagu juba olen eelpool öelnud, sai Marie Under 27. märtsil 94-aastaseks. Sel päeval külastasid teda rohkel arvul talle lähedal seisvaid inimesi, peamiselt kirjanike ringist. Poetess peab voodis lamama, ta ei saa sealt tõusta. Aga ta on veel suhteliselt heas meeleolus. Sünnipäeva külastuste ajal oli ta väga rahulik ja tasakaalus, ka mälu on tal veel hea. Loeb ajalehti. Talle tuli palju lilli ja kirjalikke tervitusi, ka ikestatud kodumaalt ja vaba maailma kõigilt mandreilt.

☆

Rootsi vabameelsus ühiskondlikus elus on ülekäte minemas. Raadios ja ajalehtedes kirjutatakse rahulikult, et rootsi kooliõpilased teevad aasta kestel riigile kahju määratsemiste ja lõhkumiste tagajärjel 25 miljoni krooni ulatuses. Trelleborgi linnas purustasid õpilased oma koolimaja sisemuse täielikult. Päevakorras on õppetunnistuste (tsensuuride) kaotamise küsimus. Seda probleemi arutatakse parlamendi nivool ja kooliõpilaste endi käest päritakse nende arvamist ses asjas. Ja sellest kirjutatakse lehtedes ja kõneldakse raadios.

☆

Nende ridade kirjutajal oli hiljuti juttu Stokholmis ühe vanema eesti tegelasega, kes kuulis esmakordselt, et enamlaste poolt Tallinnas väljaantud eesti entsüklopeedias seisab: „Johan Pitka, sündinud 19. 2. 1872 Võhmata v. — surnud 25. 9. 1944 Piirsalu vallas." Teda nimetatakse seal ka kontradmiraliks. Olevat „Teise Maailmasõja ajal keelitanud eestlasi Nõuk.-vastaseks võitluseks." Pitkast on punaste entsüklopeedias ainult kümme rida, pilti ei ole. See vanem eesti tegelane lubas Pitka omastele USA-sse kirjutada ja küsida, kas neil on teateid Pitka surma kohta. J. Pitka võitles Eestis viimati, kuhu ta Soomest läks, koos alamkapten Paul Laamanniga, kelle kohta olen ühest nõukogude väljaandest lugenud, et P. Laamann olevat sattunud enamlaste kätte ja hukatud. Kogu aja arvasime, et Pitka ühines kodumaal metsavendadega ja suri kusagil metsas. Punaste entsüklopeedia teade oli vaba maailma eestlastele üllatuseks. Tema surmasaamise juttu punases entsüklopeedias, nagu ülalpool märgitud, võib ka väljamõeldus olla.

Ajalooraamat otsib toimetajaid ja kaastöölisi

Ettetellijad, kes pole veel saanud „Eestlased Kanadas" raamatut palutakse teatada oma aadress KEAK esimehe aadressil — dr. E. Aruja, 37 Groveland Crescent, Don Mills, Ontario, M3A 3C4, tel. (416) 447-8958.

Toimetajate ja kaastööliste leidmiseks otsustati KEAK koosolekul pöörduda avalikkuse poole abi saamiseks. On vaja mitu toimetajat ja palju kaastöölisi kõigilt aladelt. Mida täielikum, täpsem, huvitavam materjal tuleb kroonikutelt, seda kergem on toimetajate töö, seda lootustandvam on tulemus. Seepärast on käesolev tõsine üleskutse kõigile eestlastele Kanadas: palutakse teha ettepanekuid toimetajate kandidaatideks ja kirjasaatjateks.

Kõik organisatsioonid kogugu juba nüüd oma materjalid möödunud tegevuse kohta ja saatku juba nüüd ära KEAK'le (ülalantud aadressil). Need materjalid ei pruugi sugugi olla „poleeritud" käsikirjad. Ringkirjad, aruanded, kuulutused, ajalehe väljalõiked või Xerox koopiad (ka eestikeelsetest lehtedest), pildid (koos nimede, kuupäeva jne. andmetega). Ligilisatud seletused võivad olla nn. mustandi kvaliteediga niikaua kui faktid on õiged. Ümbersõnastada ühtlasesse stiili ja tihendada tuleb sellist materjali niikuinii, ja see ongi toimetajate ülesanne.

Äsja üks talumees kirjutas, et miks ei leitud ühte isikut kes oleks õieti ja hästi kirjutanud nende piirkonna taludest. Õige! Aga kes teeb selle „leidmise"? Iga ühiskond või väiksemgi ühtekuuluv grupp eestlasi ise peavad leidma oma krooniku, pangu ta tööle ja aegajalt vaadaku üle õla, kas ta oma töö teinud ja KEAK'ile saatnud. Kui tahame raamatut valmis enne järgmisi Ülemaailmseid Eesti Päevi, peame lõpetama uue materjali vastuvõtmise 1978-ga. Materjali kogumise aeg on nüüd. Võiks lisada, et koos täiendustega eelmisele raamatule on mõned organisatsioonid juba saatnud oma kroonikat.

Dr. Kurlentsil on valminud inglis-keelne kokkuvõte eelmisest raamatust, see on praegu läbivaatamisel, ning loodame avaldada umbes 50-leheküljelise raamatuna.

KEAK permanentne aadress on Eesti Majas, Torontos, kuid seal pole meil ei bürood ega asjaajajat, seepärast kiiremaks toiminguks palutakse kõik kirjad ja materjalid saata esimehe aadressil mis eespool antud.

E. Aruja, KEAK esimees

EERIK PURJE

KINDLUSTUSBÜROO

Kõik kindlustusliigid.

958 Broadview Ave.
Suite 203
Toronto, Ont.
Tel.: 461-8900

EELK Konsistoorium noorendamisele

Suuremaks sündmuseks EELK elus on uue konsistooriumi valimine ja ametisse kinnitamine käesoleval aastal. Nagu peapiiskop Konrad Veem oma kõnes peapiiskopliku nõukogu koosolekul septembris 1973 ütles, tuleb uue konsistooriumi moodustamisel nüüd ette võtta selle koosseisu tunduv noorendamine. Samas kõnes neli aastat tagasi ta märkis ka seda, et järgneva konsistooriumi koosseisu moodustamisel 1982 see tuleb juba täiel määral kujundada paguluses üleskasvanud isikutest.

Konsistoorium valitakse viieks aastaks. Ta liikmed kinnitab ametisse peapiiskopi ettepanekul kirikukogu.

Õed Lindaud esinemas Heikki Kuld'i klaverisaatel Vana Andrese koguduse 29. aastapäeval. Kohviõhtu muusikalises osas esinesid veel Viiu Varik kontrabassil Roman Toi klaverisaatel ja bariton Esko Luksep Erik Liigandi klaverisaatel. Sõnalises osas koguduse esimees Albert Roost, ja abiesimees J. Anton, õp. L. Leiv. Koosviibimisele eelnes jumalateenistus, kus teenisid õp. L. Leiv ja koguduse hingekarjane õp. A. Taul. Foto — E. Liigand

„RAJALEIDJAD" PIDASID AASTAPÄEVA

„RAJALEIDJATE" lipkonna 22. aastapäev ja ühtlasi ka Vanematepäev toimus 16. apr. Peetri kiriku ruumes. Südamliku, noortele arusaadava palvuse pidas lipkonna hingekarjane õp. Oskar Puhm. Lipk. vanem, gdr. Ene Runge andis noortele tulevikuks kaasa mõtte; hooli oma ligemisest armastusega. Ära kunagi tarvita sõna; ma ei hooli sellest! Ära kunagi tee teisele haiget hoolimatusega!

Aasta tublima hellakese rändauhinna omandas sel aastal Tiina Sermat. Gaidide oma — Linda Kivi. Parimaks salgaks osutus „Päiksekiirte" salk, juhiks Kai Tüll, salga liikmed; Vivian Birk, Heili Hannus, Karen Järvine, Linda Makk, Vivian Oder, Tiina Pärnsalu, Linda Tiido. Parima rühma kohta pidid jagama „Virvatuled" — juht Vivian Mägi ja „Linnutee" — juht Ester Mihkelson.

Hellakese kiitusekirja said: Tiina Sermat ja Marina Van der Veen. Gaidide kiituskirja Vivian Birk, Kaari Eistrat, Piret Jõgeda, Kristina Kingisepp, Linda Kolli, Linda Makk ja Vivian Oder.

Parimaks Õnnetaalri müüjaks osutus Tiina Pärnsalu 113 Õnnetaalriga, teisele kohale tuli Linda Kivi 45 Õnnetaalriga.

Juba teist aastat võistlevad lipkonna üksused omavahel laulmisega lipkonna auvanema Meeli-Ann Tanner'i poolt annetatud rändauhinnale. Tänavune võistlus toimus Eesti Vabariigi aastapäeva pidulikul koondusel. Kohtunikkudeks olid tuntud muusikapedagoogid: Helmi Betlem, Inga-Pia Korjus ja Margit Viia. Võistlus oli pingeline ja võitjaks tulid sellel aastal hellakestepere „Sädemed". Rändauhind anti üle Vanematepäeval.

Pidulikul koondusel andsid oma hellakese lubaduse: Lisa-Kai Kald, Pia Kori, Ingrid Kängsepp, Mari-Ann Kängsepp, Kadri Sepp ja Riina Kindlam.

Gaidide lubaduse andsid: Ingrid Kivi, Karen Järvine, Tiina Lomax, Lydia Van der Veen ja Linda Tiido.

Hellakeste III järgu õiendasid: Lisa Kald, Riina Kindlam, Anita Kivi, Pia Kori, Ingrid Kängsepp, Mari-Ann Kängsepp, Marina Van der Veen. Hellakese II järgu: Tiina Lomax, I järgu: Marika Tamm ja Kristi Lüdig. Gaidide II järgu: Tiina Tigane, Christine Kingisepp, Vivian Oder, Piret Jõgeda, Vivian Birk.

Lipkonna tänu ja lugupidamisega alatise abivalmiduse eest annetati gaidide Sõprusmärk Marie Valge'le.

Õnnelikul kokkusattumisel võisid „Rajaleidjad" oma sünnipäeval ka oma hingekarjase, õp. Oskar Puhm'i 65. a. sünnipäeva pühitseda ja kinkisid temale eestipärase nahkeseme, ning õpetaja elukaaslasele Meeta Puhm'ile kimbu nelke.

Tänuks tehtud töö eest kinnitas lipkonna juht Monica Haarmann igale lipkonnas töötavale juhile lilled rinda, kuid ka lipkond pidas oma tublit ja head juhti Monicat meeles kimbu roosidega.

Möödunud aastal loodi vanemgaididele uus aste „rändurid", keda kutsuti varemalt pika nimega — „nooremad vanemgaidid". Nende programmi ja märgi kujundamiseks oli moodustatud kolmeliikmeline komisjon. „Rajaleidjatest" kuulusid sinna ngdr. Rita Valter ja e-gd. Silvia Birk. Koos Kanada Eesti Gaidide Maleva tervitusega lipkonnale, andis uus maleva juht ngdr. Tiia Kütt Ritale ja Silviale, kui märgi kavandajatele üle ka äsjavalminud „Ränduri" märgi.

Eeskavalises osas esines rändurite „Linnutee" rühm Torontos ainulaadse nukuteatriga, mis on „Rajaleidjates" tegutsenud juba palju aastaid. Näidendi oli koostanud rühmajuht Ester Mihkelsoon.

Gaidrühm „Tulilinnud" esitasid loo, kuidas gaidlus Aafrikas algas. Juhtide tee, kes metslastele sõlmi õpetasid, lõppes supipotis, kuid nad olid kinni köidetud õigete sõlmedega. Gaidrühm „Virvatuled" laulsid kaks laulu. Vanemgaidid „Virmalised" esinesid naljaga; „Tüüpiline lugu", ehk mis siis juhtub, kui isa tahab magada ja poeg küsida. Isaks oli Linda Lõhmus, pojaks Annaliisa Luik.

Tänu virkadele peremadele, eesotsas Niina Kivi'ga toreda kohvilaua eest.

„Rajaleidjad"

- Alumiinium uste ja akende ja välisseina katete tööd (siding).
- 5-tollised alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes pikkuses), neljas värvis. Võtan tellimisi vastu nii linna kui suvemajade osas. Tasuta hindamine.

Helistada H. OSSO, tel. 884-4558, 832-2238

Eesti Alumiinium Kompanii. Met. lic. B888

MEIE ARMAST ISA, VANAISA, VANAVANAISA JA ÄIA

JUHAN METS'A

sünd. 22. nov. 1887 Sangastes
surn. 25. veebr. 1977 Erastveres
maetud 5. märtsil 1977 Valgas

Taadikene meie kallis
oled pikka tee sa käinud,
unevaiksel hommiktunnil
on su silmad kinni läinud.

mälestavad

TÜTAR perekonnaga Torontos
TÜTAR abikaasaga Kodumaal
TÜTRETÜDRED perekondadega Kodumaal

UNUSTAMATA ARMAST EMA JA VANAEMA

IDA LAHT'I

neiuna Meerits

surnud 24. aprillil 1977 Kuressaares Saaremaal

mälestab

TÜTAR abikaasaga Torontos ja
TÜTRED perekondadega Eestis

ARMAST VENDA JA ONU

JÜRI RAIK'I

surnud Eestis

mälestavad leinas

J. MANDRE abikaasaga
H. HAARMANN perekonnaga
H. VILBASTE abikaasaga
B. RASS perekonnaga

ARMAST SUGULAST

CHARLES BOWEN KERTCHNER'IT

sünd. 21. märtsil 1896, USA-s
surn. 26. aprillil 1977, Torontos

mälestavad leinas

IRMA ja JULIUS OHSOLIN
MÄRT PIHL perekonnaga

ARMAST SÕPRA JA VABADUSSÕJA SÕJALAST

EVALD SANDRE'T

sünd. 8. aug. 1899 Järvamaal
surn. 7. apr. 1977 Thunder Bay's

mälestavad leinas

A. MÄEHANS perega
P. MÄEPEA perega
H. KENT perega
RICH. SOKK perega
A. KURM perega
V. PIHLAP perega
A. MAKSTIN perega
A. JAAKO perega
A. LILLEMÄE abikaasaga
OLVI PINT
ELLI KOODI
HELENE SAAGE
FRIEDA KOMPUS
IGOR KRAUS

ARMAST SUGULAST

MARIE SAMARÜÜTEL'IT

mälestab kurbuses

EMMI abikaasaga

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 1. mail kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS ühes Issanda surma mälestamisega. Kõneleb jutl. E. Saraoja. Laulüettekanded.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Laupäeval, 30. aprillil kell 7 õ. PIIBLITUND. Köneleb H. Söderholm.

Pühapäeval, 1. mail kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Lauluettekanded, jutlustab H. Rüdmik. Issanda surma mälestamine.

„USUSÕNUMI" RAADIOJUMALATEENISTUSED

iga pühapäeva hommikul kella 9.30—10.00, lainel CHIC — 790 kc

Raadiojutluse teema 1. mail: „Jumala suur ustavus."

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 1. mail JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Ingliskeelne jumalateenistus kell 1 päeval.

Neljapäeval, 5. mail kl. 8 õht. Korp! Frat. Estica 70. a.p. PIDULIK JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 8. mail EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 5 p.l. Jumalateenistusele järgneb aktus. Aktusekõne pr. Evi Jaaguste. Pühapäevakooli laste näitemäng. Juhatab Ene Neps-Swallow. Kohvilaud.

Õpetaja kõnetunnid igal teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391
Ch. Kipper — organist

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 1. mail kell 10.15 hommikul PÜHAPÄEVAKOOL.

Kell 11 JUMALATEENISTUS. Issanda surma mälestamine. Kõneleb K. Raid. Viies käsk. Segakoor.

ell 6 õ. EVANGEELIUMI KUULUTUS. Kõneleb K. Raid. Tunnistusi. Vaimulik muusika.

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

LEERIÕNNISTAMINE 1. mail kell 2 p.l. St. Paul'i kirikus (Jarvis-Bloor). Teenivad õp. O. Puhm ja õp. U. Petersoo. Laulavad leerinoored M. Viia juhatusel; kvartett Lindau'd, viiulil N.-M. Kerson, orelil I.-P. Korjus.

EMADEPÄEVA jumalateenistus pühapäeval, 8. mail kell 11 hommikul. Laulab pühapäevakooli koor M. Viia juhatusel. Emade austamine.

PIIBLITUND kell 10 hommikul. Pühapäevakool. Lastekoori harjutus. Leerieelsed — viimane tund hooajal.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI ADVENTKOGUDUS Christuskirches
804 Broadview Ave.
(Eesti Maja lähedal)

Õpetaja Ed. Mägi viimased kõned.

Neljapäeval, 28. aprillil kell 7.30 õ. ainel JEESUS JA PÜHAVAIM.

Laupäeval, 30. aprillil kell 11 hommikul ainel JEESUS JA RISTIMINE.

Laupäeval, 30. aprillil kell 7.30 õ. ainel JEESUS JA LOOMINE. Valguspildid.

TERETULEMAST

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto. Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
Tel.: 698-7977 või 766-7853
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 1. mail kell 1.30 p.l. Jumalateenistuse järele on kiriku saalis kohvilauaga emadepäeva koosviibimine.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Lut. Kirik, Bloor & Indian Rd.
Õp. T. Nõmmik
501 Davisville Ave, Toronto M4S 1J2
Tel.: 483-2478

Pühapäeval, 1. mail kell 5 p.l. EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL. Järgneb päevakohane koosviibimine kohvilauas.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti 6—7.30 õ. kodus, muul ajal vastavalt kokkuleppele.

Eesti arst valvekorras

30. aprillil ja 1. mail
Dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

MÜÜGID

Müüa
krunt Jõekäärul
Lähemalt informatsiooni tel. 221-6704

Müüa
3 MAGAMISTOAGA ELAMU
eestlaste keskuses, 45 miili Torontost põhja suunas. Tel. **1-705-228-8067.**

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

KORTERID

Üürile anda omaette
KORTER
maja teine kord, soodsa hinnaga, kahele või üksikule. Garaash. Helistada igal ajal tel. **699-7323**

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Müügil mitmesuguseid
★ **EHTEASJU,**
★ **Skandinaavia KINKEESEMEID,**
★ **HELIPLAATE,**
★ **RAAMATUID j.m.**
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6
(Eesti Majas). Tel. 466-0951

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO
POKO'S MEAT PRODUCTS ÄRIDES: 376 College St., 319 Danforth Ave., 767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris ..... 484 Queen St. W.
Balint Book Store ..... 246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus ..... 858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen ..... 141 Danforth Ave.
Taara Saun ..... 26 Ladysmith Ave.
THUNDER BAY
Finnish Book Store ..... 168 S. Algoma St.
SUDBURY
Wolfe's Bookstore ..... 133—135 Durham St. E.

Tervitus Kalju Jõele

Esimese mai hommikul koputan tasa naabri uksele ja sisenedes surun oma noore sõbra kätt. „Palju õnne, Kalju! Pikki aastaid, head tuju ja raugematut jõudu selleks tööks, mida meie ühiskonna teenimisel teed ja oled teinud nii väsimatult tuttavaks, sõprade ja ka vööraste hüveks."

Nende tervitussõnadega olnuks Kalju Jõgile antud üle lugematute sõprade ja tuttavate tervitused 50-da sünnipäeva hommikul. Ja Kalju ise pidanuks seda küllaldaseks. Tema tagasihoidlikkuses ei tihanuks ta ise oma juubelile rohkemat omistada.

Jah — Kalju taolisele mehele olnuks lihtsaist tervitussõnadest küllalt!

Kord avaldasin mõtte, et pole nagu väja avalikult lehes kuulutada oma tuttavaile pühadetervitusi. Samuti poleks vaja soovida ka omasõbrale õnne ajaleheridadega. Ometi on aga juhtumeid ja asjaolusid, kus vaikne omavaheline käesurve tuleks õigustatult vahetada tähistamisega ajaleheveerul. Sest mees, keda mina nende ridadega tahan tervitada, on seda väärt, et tema sünnipäevatervitusist võtaks osa laiem ringkond. Ei mitte ainult siin Torontos, vaid kaugemal: kodumaal, Euroopas jm.

Kalju Jõgi sündis 1. mail 1927 a. Tartus. Just siis, kui noorest poisist hakkas sirguma mehe-hakatis ja eelaspidi meie Alma Materi jünger, sattus meie kodumaa suurte sõjakeeriste kodaraisse ja peagi oli Kaljust tehtud n.n. lennuväe poiss ja rohkearvulise noorte grupiga toodud välja Eestist võõrsile. Järgnevad rasked päevad: sõjavangi ja kodutute DP-laagrite ajad. Olukorrad, kus paljudki kaotavad pea ja segaste aegade muutudes ei suuda enam vajalikult orienteeruda. Ei mitte Kalju Jõgi. Ta elab üle rasked ajad; õiendab ja talitab, et umbses olukorras aidata ennast ja oma sõpru. Siis avaneb uks Inglismaale ja saatus viib ta kokku oma Astridiga. Ja hoorpaar hakkab rõõmsalt rajama omale kodu; kuigi kaugel kodumaast.

Kui avaneb võimalus Kanadasse purjetada, siis Kalju oma noorikuga soetab kodukoha Torontos. Ja siin algabki meie sõbra oluline elutöö. Ma ei mõtle mitte dollarite jahti oma isiklikuks mugavuseks. Ei räägi ma ka mitte edust oma igapäevase leiva teenimisel. Ma tahan kriipsutada alla seda, mis jäänuks meie ühiskonnas puudu Kaljuta.

Siirus, ausus, väsimatu püüe teisi teenida; vahel neelata alla kibedust ja ülekohut; aidata siin ja seal ning lüüa käed külge kus on tegijatest puudus. See on miljöö, kus Kalju Jõgi isiksus ja õrn inimarmastus lööb lõkkele. Paljudki üldhuvisid teenivad üritused jäänuks pidamata Kalju puududes. Tallinna Paviljon Toronto rahvusvahelise Karavani raames on ainuüksi Kalju Jõgi väsimatu kätetöö vili. Kirjanik Viirlaiu raamatu viimine Kanada Parlamendi liikmete kaudu avalikkusele osutus võimalikuks vaid Kalju Jõgi väsimatu töö tõttu. Ja jällegi tänu Kalju Jõhi hingestatud algatusele osutus võimalikuks tuua Torontos peetavaile Eesti Päevadele aukülalisteks sõjavigastatuid Euroopast. Ja sama juhtus läinud suvel Baltimore's.

Meil on küllaldaselt seltskonna tegelasi, kes rakendunud ühiskonna teenistusse. On palju tuntud nimesid ja nägusid. Ent arvan õigustatud olevat märkima, et Kalju Jõgi on paljude hulgas ainulaadne. Sest tema jooneks on olla alati tagaplaanil. Ta ei suru end peale ei esimeheks aga juhatajaks. Kes jälginud lähemalt Tallinna Paviljoni arengut Karavani raames teab, et Kalju rakendub töösse töömehena, organiseerib noori ja vanu hulgaliseks tegelaskonnaks; tehes ise peamise osa rohkest töökoormast. Eesti Päevade sõjavigastatute reisitoimkonnas oli Kalju töömees; sõitis, vedas, hoolitses ja majutas. Just siis, kui Toronto rikaste avarad majad jäid suletuks vigastatud sõjameestele, siis oli Kalju see, kes leidis peavarju meestele ja hädaolukorras loovutas mugavamad nurgad oma kodus külalistele. Ning läinud suvel Baltimore's oli jällegi Kalju see, kes vastu hommikut võõras linnas võttis vastu Euroopast saabunud väsinud sõjavigastatud.

Meenub, kuis keegi küsis Kaljult, miks ta nii rabeleb teiste pärast. Ma tean miks. Ei mitte au ega kuulsuse pärast. Ei mitte selleks, et algatuselt teenida vast mõni veering. Vaid selle pärast et Kalju Jõgi armastab oma rahvast ja väikest kodumaad. Ta tahab hoida eestlust koostöös tuleviku jaoks. Ta pole mitte sõnadega „sõjamees" kes tegeleb tajumatus rahvusvahelise kõrgpoliitika sfääris. Ka oma „lennupoisse" ei kogu tema mingiks liivakasti sõjamänguks. Ta siiralt, ausalt tahab edutada sõbralikku koostööd vanade ja noorte vahel selleks, et püsiks eestlus ja Eesti nimi oleks tuntud siinseis võõrais rahvastikes. Ta teab, et ainult ausa töö ja ohvrimeelse panusega saab meie ühiskonnas luua õilsust, ilu.

Nii olgu veelkord ulatatud Kalju Jõgile me käed ja tugeva käesurvega tema laialdase tutvussõprusringi nimel öeldud ELAGU!

H. Meret

KORPORATSIOON FRATERNITAS ESTICA 70-A. JUUBEL

Esimene Eesti pinnal loodud eesti korporatsioon pühitseb tänavu oma 70. a. juubelit. Korporatsioon Fraternitas Estica pidulik asutamine 26. aprillil 1907 (vana kalendri järgi) oli edukrooniks eesti rahvusliku ja korporatiivse üliõpilasintiimorganisatsiooni saavutamise püüdlusele. Need taotlused olid kestnud juba ligi kolmkümmend aastat, kuid seni nurjunud baltisakslaste vaenulikkuse ning valitsuse intriigide tõttu. Oli juba asutatud Eesti Üliõpilaste Selts, kuid teataval osal meie haritlaskonnast oli siiski sihiks täielik võrdsus saksa üliõpilaskonnaga, mis nende silmis oli võimalik ainult korporatiivse organiseerumisega. Samuti oli nende ideaaliks tugevama kokkukuuluvustunde arendamine. Nii asutati kuueteistkümne E.Ü.S.'i liikme poolt Korporatsioon Fraternitas Estica.

Korp! Fraternitas Estica märkimisväärse juubeli pühitsemine toimub ülemaailmselt. Kanada Koondis korraldab Torontos ürituste seeria, mis algab piduliku jumalateenistusega neljapäeval, 5. mail kell 20:00 Vana-Andrese kirikus. Perekonnaõhtu korraldatakse reedel, 6. mail Hotell Toronto ballisaalis. Pidulik aktus aukülaliste osavõtul toimub Eesti Majas laupäeval, 7. mail kell 13:00. Sama päeva õhtul leiavad aset pidulik koosolek, vennastuspidu ja kommerss.

Korp! Fraternitas Estica ridadesse on kuulunud aastate jooksul mitmed silmapaistvad isikud, nende hulgas esimene senior teoloog Arnold Laur, riigivanem ning president Konstantin Päts, kuulus arstiteaduse professor Aleksander Paldrok ning veel paljud teised prominentsed poliitika, majandus- ja teadusala tegelased. Ühiskondliku aktiivsuse traditsiooni jatkatakse ka tänapäeval, eriti meie poliitilistes keskorganisatsioonides, sellega kinni pidades Korp! Fraternitas Estica lipukirjast „Teos õiglane ja vahvas, ustav sulle, eesti rahvas!"

Meie akadeemilistel korporatsioonidel on ka praegu tähtis osa täita, soodustades rahvusliikku ühtekuuluvust, sõprussidemete viljelemist ja identsuse säilitamist. Seitsmekümne aasta jooksul on Korp! Fraternitas Estica liikmeskond nendele sihtidele järgnenud. Juubeli puhul kinnitame veelkord meie püüdlust neid edasi kanda ka tulevikus.

OM

Tartus 100.000 elanikku

Tartu elanike arv tõusis 18. veebruaril 100.000-le. Vabariigi ajal oli seal ümmarguselt 60.000 elanikku. Elanike arv vähenes tunduvalt sõjaaastatel, kuid nüüd on see arv rohkem kui kahekordistunud.

Tartu on praegu suur tööstus- ja kultuurikeskus. Kui palju sinna on sisse valgunud venelasi, pole täpsemalt teada.

Igatahes on kerkinud siin viimase 10 a. kestel uus elamispiirkond, kuhu on asunud 30.000 inimest.

Eestikeelsed jumalateenistused Floridas

Suurel Reedel toimus esimene eestikeelne jumalateenistus Florida poolsaare läänekaldal, St. Peterburgi linnas. Teenisid õpetajad, poeg ja isa Priit ja Hans Rebane. Kirikulisi oli kolmekümne ümber.

Vastandina Florida Idarannikule, elab poolsaare lääne kaldal teadupärast ainult umbes 80 eestlast, peamiselt viimaste aastate jooksul sinna asunud pensionärid. On lootust, et tulevikus eestikeelsed jumalateenistused St. Peterburgis toimuvad korrapäraselt kord kuus. Lähemat informatsiooni saab õp. P. Rebaselt, Trinity Lutheran Church, 401 Fifth Ave, St. Petersburg Florida, 33701, tel. 522-0475 ja 822-3307.

Illegaalsed immigrandid USA-s

USA immigratsiooni võimud on hädas illegaalsete immigrantidega, kellede arvu loetakse üle 12-ne miljoni ulatavaks. Kõige rohkem selliseid immigrante saabub Lõuna-Koreast, Indiast, Taist ja Philipiinidelt, kuid ka Kreekast, Pärsiast ja Nigeeriast.

Päris immigrantide vool saabub Meksikost, Quatemalast, Ekvatorist, Peruust, Kolumbiast, Jamaikast, Haitilt ja Dominikaani vabariigist. Illegaalsed immigrandid armastavad elada Kalifornias, New Yorgi osariigis ja Illinoisis. Illegaalseid immigrante on nii rohkesti, et ametivõimudel ei ole võimalik neid kõiki deporteerida.

Scarborough tuletõrje

teatab, et nende ülesandel ei liigu ringi suitsuavastajate (Smoke Detector) müüjad, kes ütlevad end olevat tuletõrjest. Suitsu avastamine on küll aga osa tulikahjude vältimise programmist ja need Scarboroughs, kes on sellise aparaadi muretsemisest huvitatud, saavad informatsiooni ja nõu helistades tel. 438-1228.

Eurokommunistide edu

Prantsuse sotsialistide ja kommunistide koalitsioon võidab ikka rohkem poolehoidu ja on suureks ähvarduseks tuleval aastal toimuvatel Prantsuse valimistel. Itaalia kommunistlik partei hoiab praegu Itaalias kristlike demokraatide vähemusvalitsust võimul ja president J. Carter oli sunnitud loobuma H. Kissingeri poliitikast, et ei mingi koostööd kommunistidega. Prantsuse president G. d'Estaning on võtnud väga range hoiaku kommunistide suhtes, kuid ameeriklaste uus poliitika on tõstnud kommunistide populaarsust.

Jugoslaavia ja Albaania matsid vaenukirve

Kaks kõige suuremat üksteise vihkajat Jugoslaavia punane marshal J. Tito ja Albaania diktaator Enver Hoxha on järsku vaenukirve mahamatnud ja muutnud suurteks sõpradeks. Põhjuseks on, et mõlemad diktaatorid kardavad Moskvat ja Kremli agente.

President Carter kaitseb baptiste

Kui varem USA püüdis kaitsta vene juute, siis nüüd võttis president J. Carter baptistid N. Liidus oma kaitse alla. Millegipärast on baptistid N. Liidus üheks KGB poolt kõige rohkem vihatumaks usulahuks, sest baptistid ei ole nõus alluma KGB terrorile ja vägivallale. N. Liidu sunnitöölagreis leidub praegu kõige rohkem baptistē.

Hinnakontroll jääb püsima

Ottawas toimus suurem nõupidamine äriringkondade esindajate, ametiühingute juhtide ja valitsuse vahel, et praegusi inflatsiooni kontrolli seadusi, mille tähtaeg 14. oktoobril, lõpetada. Seda peeti võimalikuks tingimusel, et ametiühingute ja ärimeeste esindajad nõustuvad vabatahtlikult alluma madalamate hindade ja palkadega. Valitsus aga ei saanud vajalikke kindlustusi ja selle tõttu teatas majandusminister Donald Macdonald, et senised kontrolliseadused jäävad kehtima. Kuna kontrolliseadused takistavad investeeringuid ja põhjustavad massilist tööpuudust, siis kaaluti neid võimalusi, mis võimaldaks nende enneaegset kõrvaldamist. Praegu on nii, et hinnakontrolli tõttu ainult palgad ei tõuse, kuid omavalitsuse maksud, liiduvalitsuse kulutused, elekter, õli ja pea kõik kaubad tõusevad oma hinnas.

David ja Julie Eisenhover valmistuvad valimisteks

Arvatakse, et järgmistel Kongressivalimistel üks neist kandideerib Kongressi liikme kohale. Selleks nad teevad juba kõiki ettevalmistusi ja on muutnud oma elukohta, kolides Bucks Counti, Pa. D. Eisenhover on kindral Eisenhover'i pojapoeg ja Julie on president R. Nixoni tütar.

Brezhnevi tervis halb

Ameeriklased, kes kohtusid hiljuti L. Brezhneviga olid shokeeritud tema haiglasest väljanägemisest. Ta oli näost kahvatu ja kollane, silmad pundunud ning ei olnud võimeline ennast konsentreeruma. Tema kõne oli nii segane ja katkendline, et seda oli võimatu tõlkida. Ta meenutas Maod, kelle jutust ka tema viimastel elupäevadel enam keegi aru ei saanud. Kuid arvatakse, et ta katsub rippuda võimul viimase võimaluseni.

Tuli suurem metsade hävitaja

Ontario Loodusvarade Ministeeriumi (Ministry of Natural Resourses) informatsioonis üteldakse, et möödunud aasta oli rekordiline metsatulekahjude poolest. Aasta jooksul oli 3,983 metsapõlemist, pooled sellest leidsid aset Põhja-Ontario lääneosas. 1976. aasta jooksul hävitas tuli üle 1,290,500 aakri metsa mille väärtust hinnatakse üle 35-e miljoni dollari, siia juurde ei ole arvestatud hävinud eraomandid 1,5 miljoni dollari väärtuses ning metsatulekahjude kustutamisega seotud kulutusi.

Selles piirkonnas on kehtestatud tuletegemise keeld 1. aprillist kuni 31. oktoobrini. Loata tuletegijaid ootab 1,000-de dollariline rahatrahv, kolm kuud vanglakaristust, pluss tulekahjust tekkinud kahju ja tulekustutusega seotud kulude tasumine.

Registreeritud tuletegemise kohtades võib tarvitada küll gaasipliiti kuid sütega praadimise raami (Barbeque) kasutamine on keelatud.

Möödunud talve jooksul on olnud üle 60-ne metsatulekahju. Kerge vihmasadu on mõned neist küll kustutanud, kuid mõnes kohas põleb ka metsaalune maa (turvas) kohati isegi kuni 10-ne jala sügavuselt mis teeb raskeks kustutustööd.

J. S-gi

Margaret Turdeau Pariisis

Peaminister P. E. Trudeau abikaasa Margaret viibis Pariisis. Möödunud nädalal oli ta koos 20-ne ajakirjanikuga Lõuna-Prantsusmaal Nimesis. Tema kaaslasteks olid asjaarmastaja fotomees Oscar Abolafi ja ajakirjanik Robin Leach. Ajalehed kirjutavad, et USA võimud kavatsevad teda välja saata, kuna ta töötab fotograafina USA ajakirjadele, kuid tal puudub tööluba USA-s töötamiseks.

John Turner P. E. Trudeau asemele?

„U. S. News & World Reports" märgib, et Kanada peaminister P. E. Trudeau kavatseb isiklikel või õigemini perekondlikel põhjusil oma ametist tagasiastuda ja tõenäoliseks tema asetäitjaks saab John Turner, kes möödunud aastal astus majandusministri kohalt tagasi vastuolude pärast Trudeauga.

KUHU MINNA?

★ **Neljapäeval, 28. apr. T. E. Aiandusklubi dr. V. Kasari loeng E. Majas, algusega kl. 8 õht.**

★ **Reedel, 29. apr. 1. mai vastuvõtt Tartu College'is, algusega kl. 8 õ.**

★ **Laup., 30. apr. Kanada Eesti Teatri esituses „Mees kelle käes on trumbid", Monarch Park koolimajas algusega kl. 4 p.l.**

★ **Laup., 30. aprl. Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori ja Hamiltoni Helletajate kevadball Royal Connaugh hotellis algusega kl. 7.30 õ.**

★ **Laup., 30. apr. ja pühap., 1. mail Montrealis Rubergite kunstinäitus Jaani kiriku ruumes.**

★ **Neljap., 5. mail Korp! Fraternitas Estica 70. aastapäeva pidulik jumalateenistus Vana-Andrese kirikus algusega kl. 8 õ. ja pidulik aktus laup., 7. mail. Eesti Majas algusega kl. 1 p.**

★ **Pühap., 8. mail T.E.S. Täienduskooli Emadepäeva aktus Eesti Majas algusega kl. 2 p.**

★ **Laup., 14. mail Rahvatantsijate Rühma „Kungla" Mai-ball Harbour Castle Hilton Hoteli ballisaalis algusega kl. 8 õ.**

MÜÜGIL

Eesti värvides

PAADI LIPUD

10½"×18"

Hind $4,50. Ont. müügimaks .32¢

Postiga tellides saatekulu .35¢

„EESTI LIPUD"

suurus 3×6 jalga. Hind $17.50

Pluss Ontario jaemüügimaks 7%.

Postiga tellides saatekulu .45¢

„MEIE ELU" talituses

958 Broadview Ave.

Toronto, Ont. M4K 2R6

FURS by FINN

Meie esimese aastapäeva

VÄLJAMÜÜK

kuni aprillikuu lõpuni

SÄÄSTKE 20–50%

Esmaklassilise kvaliteediga kasukaid, jakke, keepe ja nahkmütse.

NAHAOSAKOND viimaste tegumoodide ja värvidega

SUUR VALIK — VIIMASED MOED

TÄIELIK KARUSNAHKADE EEST HOOLITSEMINE

PARANDUSED — ÜMBERTEGEMISED — PUHASTAMINE

KARUSNAHKADE KÜLMUTUSRUUMIS HOIDMINE

FURS by FINN

191 EGLINTON AVENUE EAST, TORONTO

(1 tänav läänepool Mt. Pleasant Roadi)

Avatud: 10—6, neljap. 7 õhtul, laup. 3 p.l. — TELEFON 488-1701

Kunstinäitus TIIU KADAKA lillemaalidest

Toronto avalikkude raamatukogude Forest Hilli osakonnas 700 Eglinton Ave. W., 3.—30. maini, 1977

NÄITUS AVATUD:

esmasp., teisip., neljap. ja reedeti kl. 10—20.30, ja kolmap. ning laupäeviti kl. 9—17

Sissepääs maksuta.

KUTSEID EI SAADETA. TERETULEMAST KÕIGILE!

SAABUNUD uus saadetis rootsi plastik vaipu jardiviisi

IITTALA klaas • Hõbedast ehteasjad • Pewter

Soome ARABIA nõud • Lambid j.m.

SOBIVAID LEERI- JA PULMAKINKE

THE SCANDINAVIAN SHOPPE

41 Charles St. W., Toronto.

Tel. 964-3416

1 tänav lõunapool Bloori, Bay ja Yonge vahel

Omanikud eestlased

TORONTO EESTI MAJA ALUMISEL KORRUSEL

RUUM ÜÜRILE ANDA

üldpinnaga 575 ruutjalga Sobiv bürooruumiks, äriruumiks, arsti vastuvõtu kabinetiks j.n.e.

Juhatus

TIIBKLAVERID — PIANIINOD

Petrof, Bluthner, Forster, j.t.

Uued ja renoveeritud.

Kitarrid, akordionid ja teised

MUUSIKARIISTAD

Parandus. Üürimine.

REMENY

house of music Ltd.

553 Queen St. W., Toronto 133, Ont.

Tel. 363-1966